

**BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

Az önkormányzatok társulási lehetőségei és szerepük a gyakorlatban

Belső konzulens: Némethné Czaller Zsuzsanna

Külső konzulens: Szintén László

**Marcsák Debóra
Nappali tagozat
Közzolgálati szak**

2015

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Marcsák Debóra
Szak/szakirány: Közzszolgálati szak
Neptun kód: FINQ49 A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2015
A szakdolgozat pontos címe: Az Önkormányzatok társulási lehetőségei és szerepük a gyakorlatban
Belső konzulens neve: Némethné Czaller Zsuzsanna
Külső konzulens neve: Szintén László
Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:
társulás, önkormányzat, Möt.v., területfejlesztés, képviselő-tesület.
Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított.**
(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén kérjük a titkosítási kérelem egy eredeti példányát leadni: a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat a főiskola könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. (Kérjük a megfelelőt aláhúzni!) Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett - egy nem kizárólagos, időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik a nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

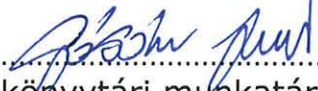
Dátum: 2015.05.27.

.....
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2015. MÁJ 27.

Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg Könyvtára
8900 Zalaegerszeg
Gasparich u. 18/A
Adószám: 15329822-2-42

könyvtári munkatárs

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. A települési önkormányzatok rendszerének kialakulása	5
2.1. Önkormányzati társulások, avagy kötelező egyesítés.....	5
2.2. Az 1990. évi LXV. törvény szabályozása a helyi önkormányzatokról	6
2.3. Az 1997. évi CXXXV. törvény szabályozása a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéseiről.....	8
3. Kistérségek kialakulása	10
3.1. A többcélú kistérségi társulások kialakulásának, működésének jogi háttere	11
3.2. A többcélú kistérségi társulások szervezeti felépítése	14
3.3. A többcélú társulások feladatköre.....	15
3.3.1. Területfejlesztés	17
3.3.2. Oktatás és nevelés:	19
3.3.3. Szociális ellátások	20
3.4. A többcélú kistérségi társulások költségvetés, és gazdálkodása.....	21
4. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) rendelkezései	23
4.1. Az új Mötv. létrejöttének indokoltsága.....	23
4.2. Legfontosabb változások	24
4.3. A társulási rendszer átalakulása	26
4.4. A társulás létrehozása, csatlakozása, kiválás, kizárás.....	27
4.5. Az Mötv. IV. fejezetén kívüli, társulásokra is vonatkozó szabályok főbb szabályok	27
4.5.1. Területfejlesztési önkormányzati társulás	28
4.5.2. Önkéntes térségi fejlesztési tanács	29
4.6. A megállapodás tartalma	29

4.7. A társulási megállapodás alapvető szabályai.....	30
4.8. A társulás működésének általános szabályai	31
4.9. A társulás működése, gazdálkodása vagyona	34
4.10.A társulás megszűnése	35
5. Együttműködések és társulások rendszere az Európai Unió tagállamaiban	36
5.1. Az Európai Unió támogatási forrásainak rendszere	38
5.2. Önkormányzatok és társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítésének támogatása	42
6. Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás.....	44
7. Pókaszeptk és térsége ivóvízminőségének javítására létrejött önkormányzati társulás vizsgálata	47
8. A Zalaegerszegi Kistérségeért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.....	53
9. Összefoglalás.....	57

1. Bevezetés¹

Magyarországon 1994 és 2014 között működő elsősorban területfejlesztési és statisztikai feladatokat ellátó, földrajzilag összefüggő területi egységeket kistérségeknek neveztük. Ezek megyén belüli csoportosításokat jelentettek, tehát minden kistérséghez csak 1 bizonyos megye települései tartozhattak. Az állam ösztönző céllal hozta létre a 65/2004. kormányrendeletet, mely a kistérségi társulások támogatására vonatkozóan kívánta a települési önkormányzatok közigazgatási feladatának egy részét, valamint az adott statisztikai kistérségen belül a kistérségek területfejlesztési feladatait a társulásokban történő ellátását kívánta rögzíteni.

Az önkormányzati rendszer mai kialakulásához 2 főbb törvény szabályozásán keresztül vezetett az út, majd 2011.-ben létrejött a mai napon is hatályban lévő Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.).

2013-ban a járások megjelenésével a kistérségek közigazgatási szerepe megszűnt.²

Magyarországon jelenleg több mint 3000 önkormányzat működik, ezért vált elengedhetlenné az együttműködés a különböző önkormányzatok között, a jobb minőségű szolgáltatás nyújtás, a szakszerűbb feladatellátás, valamint a hatékonyabb területfejlesztés és források eredményes lehívása érdekében.

2013.01.01-jétől az új Mötv. miatt hatályát veszítette a társulási formákról rendelkező 2 törvény ez egyik, amely a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéseiről szóló. 1997. évi CXXXV. törvény, a másik pedig a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól szóló 2004. évi CVII. törvény.

A jogszabály nem szüntette meg társulásokat, csupán szervezeti és működési szabályzat szerinti működésre kötelezte őket.

Ezen törvény változásait, és főbb pontjait szeretném ismertetni a dolgozatomban.

Témaválasztásomat lakhelyem érintettsége is indokolta, mely szintén része egy önkormányzati társulásnak, valamint a térségben működő Zalaegerszeg és Térsége

¹ http://vtki.uni-nke.hu/uploads/media_items/onkormanyzati-igazgatas-tankonyv2013.original.pdf
Letöltés dátuma:2015.03.24.

² <http://hu.wikipedia.org/wiki/Kist%C3%A9rs%C3%A9g> Letöltés dátuma:2015.03.24.

Többcélú Kistérségi Társulásnak. Ezen társulások működését, szerepüket valamint főbb tevékenységeiket szeretném ismertetni.

Az önkormányzati társulások kapcsán, Pókaszeptk és térsége ivóvízminőségének javítására létrejött önkormányzati társulást, míg a Többcélú Kistérségi Társulások keretében a Zalaegerszegi Kistérségekért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.-t szeretném bemutatni röviden.

Dolgozatom szakirodalom áttekintő jellegű, elsősorban szakirodalmakra, internetes forrásokra támaszkodtam írás közben.

2. A települési önkormányzatok rendszerének kialakulása

„Önkormányzatról akkor beszélhetünk, ha az írott jog vagy szokásjog keretei között az önkormányzat alanyai együttesen, közvetve vagy közvetlenül hozott döntéseik révén tartósan és érdemben képesek befolyásolni sorsuk alakulását.”

A helyi önkormányzatokat az Alkotmánya helyi önkormányzás joga által határozza meg: a helyi önkormányzás a választópolgárok közösségét érintő helyi közügyek önálló, demokratikus intézése, a helyi közhatalomnak a lakosság érdekében való gyakorlása. A helyi önkormányzatok területi elven szerveződő közösségek; a községet, a várost, a fővárost és kerületeit, valamint a megyét illeti meg a helyi önkormányzás joga.”³

Az önkormányzati rendszer szerkezetét tekintve különbséget tesz északi és déli típusú önkormányzatok között. Az északi a nagyobb helyi közösségek feladatainak széles körét lefedi, míg a délire kisebb feladatkörrel rendelkező aprófalvas települések a jellemzőek.⁴

2.1. Önkormányzati társulások, avagy kötelező egyesítés

Az önkormányzati társulásos formában történő beruházás illetve a közös feladatellátás előnyeit hamar felismerték az egyes települések, hiszen ezáltal nagyobb lakosságszám mellett, az egy főre jutó költségek csökkennek. Ezt a „*több ellátott-alacsonyabb fajlagos költség*” elve biztosítja, bizonyos szolgáltatások esetében, mint például a víztisztítók, a gázellátás közös beruházása.

Sok országban, ahol a kis népességszámú önkormányzatok a jellemzőek, kötelezik az önkormányzatokat társulások létrehozására, a hatékonyabb szolgáltatások ellátása érdekében. A nagyobb önkormányzati egységek létrehozásával nem csak az egyes szolgáltatások átlagos költségcsökkentése érhető el, de a településirányítás területén is megmutatkoznak a pozitív hatások. Például a településüzemeltetéssel járó adminisztratív költségek is csökkenést mutatnak, még akkor is, ha az összevonással járó többletköltségeket is beleszámoljuk mint például az ellenőrzéssel járó költségek.

³ http://hadmernok.hu/2009_3_elohazi.pdf Letöltés dátuma:2015.04.01.

Ezen helyi házasításoknak természetesen árnyoldalai is vannak. Egyik ilyen fő negatívum, hogy a választópolgárok messzebb kerülnek a döntéshozatali szintektől, ezzel ellenőrzési lehetőségük is csökken.

Továbbá a „túlhasználat” jelensége is felmerül, hiszen az optimálisabbnál nagyobb fogyasztói kör veszi igénybe a szolgáltatásokat, amely sok esetben a szolgáltatásnyújtás minőségének romlásához vezet. Ilyen pl.: a kórházi kapacitás kimerítése. Minél nagyobb ez a bizonyos igénylő kör, annál nehezebb az egyes igényeket kielégíteni, amely bizonyos körökben elégedetlenségre ad okot.

A kormányzás minősége tehát annál színvonalasabb, minél közelebb áll a választópolgárok igényeihez, azaz a döntéshozatal szintje minél közelebb kerül a polgárokhoz.

2.2. Az 1990. évi LXXV. törvény szabályozása a helyi önkormányzatokról

Az önkormányzatok rendszerét az 1990. évi LXXV. törvény alakította ki melyben meghatározták, hogy minden településnek joga van saját önkormányzat létrehozására, képviselőinek megválasztására, akik jogosultak, hogy a hatáskörükbe utalt ügyekről önállóan döntenek. Ezen törvény, már nagyban utalt arra, hogy Magyarország szakítani kívánt a korábbi település-hierarchia gyakorlatával és egy demokratikus intézményrendszer kialakítására törekedett. Eszerint a törvény szerint ebben a rendszerben ugyanolyan jogok illetek meg minden települést, általánosan állapították meg a jogszabályok az egyes településekre vonatkozó ellátandó feladatok körét, továbbá lehetőséget biztosított olyan plusz feladatok elvégzésre, amit a település önként vállalt. Ezzel a megyei önkormányzatok szerepköre jelentősen lecsökkent, az 1990 előtti helyzethez képest.⁵

⁵ Stecné Barati Izabella Önkormányzati politika és finanszírozás. p.:7.-11.

A törvény III. fejezetében 3 társulási formát nevez meg.⁶

Hatósági igazgatási társulás

A képviselő testületek hatósági igazgatási társulást hozhatnak létre bizonyos államigazgatási hatósági ügyfajták szakszerű intézésére megállapodással, amennyiben a megállapodás tartalmazza a törvényben előírt kötelező elemeket. Célja, hogy ne csak egy, hanem több település közös szerve intézze a hatósági ügyeket.

Ezzel biztosítva a kellő szakértelem meglétét.

Kétféle hatósági igazgatási társulást különböztet meg:

- ahol a társulás készíti elő a döntéseket, a jegyző pedig kiadja a határozatot helyben
- valamint ahol a mindkét feladat a döntés és az előkészítés is a társulást illeti meg

A társulás részletes feladatait és hatáskörét az ügyrend tartalmazza, melyet a jegyzők együttesen bocsátanak rendelkezésre. Működése során, valamelyik polgármesteri hivatal részeként funkcionál. Vezetőjét a megállapodó felek polgármestereinek egyetértésével nevezik ki a székhely szerinti polgármester.

Előnye, a költségviselést tekintve, hogy egyenlő arányban viselik a felek a vezető, az ügyintéző munkabérét valamint a felmerülő közterheket.⁷

Intézményi társulás

Megállapodás keretében dönthetnek két vagy több község, város, egy vagy több intézmény közös irányításában. Eltérő megállapodás hiányában a települések lakosságszámának megoszlása szerint járulnak hozzá az érdekelt képviselő testületek közös intézmények fenntartásában.

Ezen társulás által fenntartott intézmények önállóan gazdálkodnak, éves költségvetésük alapján, melynek végrehajtásáért az intézményvezetők felelősek. A költségvetés bevételei normatív állami támogatásokból, valamint az önkormányzatok által megállapított arányos hozzájárulásból áll.

Általános iskola intézményvezetőjének kinevezése a képviselő testületek együttes ülésén történik.

⁶http://penzugysziget.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=2510:32tetel&catid=293&Itemid=398 Letöltés dátuma:2015.04.05.

⁷ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 42. §

Ezen társulási forma előnye a magas színvonalú szolgáltatások biztosíthatósága valamint az optimális üzemméret kialakítása.⁸

Közös képviselő testületek

A települések partnerségének egyik legintenzívebb együttműködési formája. Megalakulásához a helyi népszavazás szükséges. A település önállóságát, a társulást létrehozó képviselő testületek önállós döntési joga biztosítja, az adott települést érintő ügyekben.⁹

Speciális társulási formaként az Önkormányzati törvény a *körjegyzőségeket* is megemlíti. A körjegyzőségek a települési önkormányzatok képviselő testületeinek megállapodása keretében jönnek. Általánosságban az ezernél kevesebb lakosságszámú, egymással szomszédos községek alkotják, de részt vehetnek körjegyzőségben az ezernél több, de kétezernél kevesebb lakosú települések is.

Célja a település fejlesztése, a területfejlesztési programok és a közös pénzalap kialakítása. Közigazgatási intézménynek nem tekinthető, de önálló jogi személyiséggel rendelkezik. A település együttesen határozza meg a közös feladatok körét, a feladatellátás módját, a társulásba való be és kilépés feltételét valamint a költségviselés megoszlását az érintett települések között. Körjegyzőséghez csatlakozni, abból kiválni a naptári év első napjával lehetséges. A körjegyzőség működésének részletes tartalmát az ügyrend rögzíti, amelynek tervezetét a körjegyző készíti el és terjeszti jóváhagyás végett a képviselő-testületek együttes ülésére.¹⁰

2.3. Az 1997. évi CXXXV. törvény szabályozása a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéseiről

Az 1990. törvény után a törvényhozók továbbra is fontosnak tartották egy olyan társulási rendszer kialakítását, amelynek célja a hatékony feladatellátás érdekében , egy átfogó társulási rendszer létrehozása.

A kialakítás során problémát jelentett, az egyes települések eltérő területi adottsága, az érdekegyeztető technika valamint a kellő ösztönzés hiánya a megállapodás megkötéséhez.

⁸ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 43. §

⁹ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 44. §

¹⁰ http://penzugysziget.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=2509:31tetel&catid=293&Itemid=398 Letöltés dátuma:2015.04.07.

A törvényhozók ezen problémák áthidalására hozták létre az 1997. CXXXV. törvényt a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről. A társulási törvény kerettörvény tehát rendelkezései csakis abban az esetben érvényesülnek, ha más törvény másként nem szabályoz, továbbá meghatározza a társulási megállapodások típusait, tartalmi és formai követelményeit. Az önkormányzatok maguk választhatnak a társulási törvény által felkínált megállapodási lehetőségek közül a számukra legkedvezőbbet, annak függvényében, hogy milyen szorosra kívánják fűzni az együttműködést.

A társulási törvény a társulási megállapodásnak 4 típusát alakította ki:

- Ennél a megállapodási formánál nem a közös feladatellátás a lényeg, vagy intézményfenntartás, valójában szolgáltatás vásárlás történik társulás létrehozásával. A képviselő testület *megállapodás* köthet más képviselő testülettel bizonyos feladatok, szolgáltatások elvégzésére.
- Ez a megállapodási forma már szorosabb együttműködést feltételez az előzőhöz képest. Ezen típus szerint *két vagy több képviselő testület megállapodhat* egyes intézmények közös fenntartásában, némely alapító jogok közös gyakorlásában továbbá a munkavállalók közös foglalkoztatásában
- Az előzőleg említett feladatok, hatáskörök és szolgáltatások más formában történő ellátására *társulási tanácsot* hozhatnak létre. Abban is megállapodhatnak továbbá, hogy a költségvetési hozzájárulásuk arányában rendelkeznek a képviselő testületek szavazati joggal, azonban a szavazati jogok több mint felével egyik fél sem rendelkezethet.
- A képviselő-testületek a *jogi személyiséggel* rendelkező társulás létrehozásáról is megállapodhat. Ebben az esetben a társulás költségvetési szerv, és saját vagyonnal rendelkezhet. Törvényi keretek között rögzítették a társulási megállapodás tartalmát, s főbb működési szabályokat, beleértve a társulási felmondás módját is.¹¹

¹¹ Pap Norbert: Kistérségfejlesztés p. 30-31.

3. Kistérségek kialakulása

Régiók, megyék, statisztikai kistérségek

1. ábra: Régiók, megyék, statisztikai kistérségek

Forrás: http://www.unimiskolc.hu/~foldrajz/hallgato/segedlet/Statisztikai_kisterseregke.jpg

Letöltés dátuma: 2015.05.16.

1996-ban létrejött a területfejlesztési társulásokra vonatkozó szabályozás, az 1996. évi XXI. törvény 5.§ értelmében, a települések összehangolt fejlesztése valamint a közös területfejlesztési programok érdekében, közös pénzalap kialakításával önálló jogi személyiséggel rendelkező területfejlesztési társulásokat hoztak létre a kistérségek kapcsán. Ezen törvény értelmében, a kistérség definíciója : „a települések között létező funkcionális kapcsolatrendszer összesége alapján behatárolható területi egység, egymással intenzív kapcsolatban lévő, önszerveződő, egymással határos települések összessége”¹²

Alapvető jellemzőként tükröződik a törvényben a önkéntesség, és a szabad társulás lehetősége.

Az 1996.évi XXI. tv. módosításaként jött létre a 2004.évi LXXV.törvény, mely újabb meghatározással élt a kistérségekre.”A települések között létező funkcionális

¹² Pap Norbert: Kistérségfejlesztés p. 33.

kapcsolatrendszerek összessége alapján lehatárolható területfejlesztési-statisztikai egység.”¹³Az önkéntesség, valamint a szabad társulási lehetőség kikerült a szövegből és egyre inkább közigazgatási egység jelleghez hasonult.

A kistérségek kialakításakor nagy figyelmet szenteltek annak, hogy a terület átfedés nélkül lefedjék az országot területét, azzal a feltétellel, hogy min település csak kistérséghez tartozhat.

3.1. A többcélú kistérségi társulások kialakulásának, működésének jogi háttere

Az 1990-es években az önkormányzati törvény hatályba lépésével megszűnt ún. városkörnyéki igazgatási rendszer. Ezt követően a települések önállósága nagy mértékben felerősödött, így hierarchikus viszonyok is nagyban átrendeződtek.

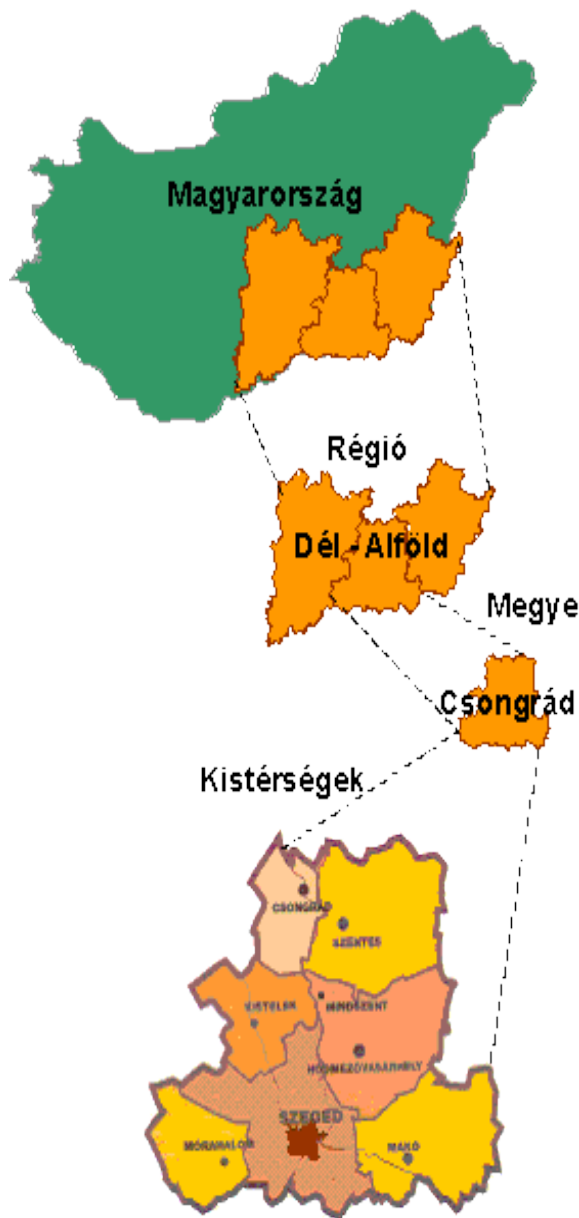
A későbbiekben azonban a települések irányítói észlelték az önállósággal járó településüzemeltetés, - fejlesztés nehézségeit, ennek kapcsán találkoztak a az európai uniós modelleket érvényesítő gazdasági segélyprogrammal a PHARE pályázati lehetőségeivel.

A kistérségi szerveződéseknek tehát 2 típusa alakult ki, a különböző célokat ellátó *önkormányzati társulás*, valamint a beosztást szolgáló *statisztikai kistérség*. Ezek kialakulása kapcsán már elterjedt jellemzők, mint az önkéntesség, a saját érdek közös érvényesítését szolgáló együttműködés, a közös infrastrukturális beruházások megvalósítása, és fenntartása egy új, térstruktúra kialakításához vezetett.¹⁴

A statisztikai kistérség rendszer fontos ismertetője, hogy maradéktalanul lefedti az országot, a régió területét, mely szerint minden település kizárólag egy kistérséghez tartozik.

¹³ Pap Norbert: Kistérségfejlesztés p. 33.

¹⁴ Pap Norbert: Kistérségfejlesztés p. 27-28

Ezen rendszernek mind a területfejlesztési törvényből, mind a támogatási rendszer működtetéséből, mind pedig a statisztikai alkalmazásból fakadó funkciói teljesítéséhez, stabilnak kell lennie. A statisztikai kistérségi-rendszer a lakosság alap és középfokú ellátásának kapcsolatrendszerét magába foglaló vonzáskörzet, mely az együtt élő, egymásra utált települések területi egységeiből épül fel.¹⁵

A vidékfejlesztés egyik típusa az úgynevezett SAPRD kistérség, mely elsősorban a vidékfejlesztési támogatásokra pályázó településeket foglalt magába. A másik típus, amelyet 1994. január 1-én vezettek be Magyarországon, az Európai Unió által kidolgozott földrajzi kódolási rendszer a Területi Statisztikai Egységek Nomenklatúrája a NUTS. A rendszer hazánkban a Központi Statisztikai Hivatal kistérségi besorolását szolgálja a támogatási jogosultság megállapításnak elősegítésére.

2.ábra: Statisztikai térszerkezet Forrás: <http://www.logsped.hu/kisterseg.htm>

Letöltés dátuma: 2015.05.13.

¹⁵ Szakértői tanulmány: Kistérségi Közigazgatás p 17-18.

Korábban öt, napjainkban három népességszám szerinti besorolást különböztetünk meg NUTS 1 szinten 3 régió található (Dunántúl; Közép Magyarország; Alföld és Észak), NUTS 2 szinten 7 tervezési-statisztikai régiót különítünk el, a NUTS 3 szint pedig a megyerendszert foglalja magába, tehát a 19 megyét és a fővárost.

A NUTS 3 szint tovább bontható az úgynevezett LAU (local administrative unit) egységekre. A LAU 1szintet Magyarországon a kistérségeknek felel meg, míg a LAU 2 szint a települési szintet jelenti.¹⁶¹⁷

3.ábra NUTS szintek Magyarországon 2013

Szintek	Szintek megnevezése	Számuk (db)
NUTS 1	Statisztikai nagyrégió illetve ország	3 illetve 1
NUTS 2	Tervezési-statisztikai régió	7
NUTS 3	Megyék+Budapest	20
LAU 1	Statisztikai kistérség	168
LAU 2	Települések	3152

Forrás: saját szerkesztés, <http://www.terport.hu/europai-unio/teruleti-szintek> alapján 2015.05.13.

A 2004-évi évi CVII. törvény 1.§-a tartalmazza a többcélú kistérségi társulások létrehozására vonatkozó feltételrendszert, amely a kistérségi társulások legrezolutesebben szabályozott társulási típusaként, integrált feladatellátásra jöttek létre. A társulási szabadság elvének sérelme nélkül, az önkormányzatok önálló , szabad elhatározásán alapszik mind a társulásba történő be illetve kilépés, a felvállalt közszolgáltatási feladatkör ellátásával együtt.

A többcélú kistérségi társulás létrehozásához szükséges:

- a) a kistérségbe tartozó települések képviselő testületének több mint a felének, de legalább a két képviselő testületnek jóváhagyása, míg a területfejlesztési

¹⁶ <http://www.terport.hu/fogalomtar/nuts-rendszer> Letöltés dátuma:2015.03.24.

¹⁷ Szakértői tanulmány:Kistérségi Közigazgatás p.267

feladatokhoz a kistérségbe tartozó képviselő testületek mindegyikének a jóváhagyása.

- b) a megállapodást elfogadó települések együttes lakosság száma haladja meg a kistérségek lakosság számának 60%-át, illetve 50%-át, abban az esetben, ha a társulások tagjainak száma eléri a kistérségbe tartozó települések számának 60%-át.
- c) vegye nyilvántartásba a működésileg illetékes Magyar Államkincstár Területi Igazgatósága¹⁸

3.2. A többcélú kistérségi társulások szervezeti felépítése

A társulás döntéshozó szerve a Társulási Tanács, mely a társulási megállapodásban rögzített feladat és hatáskörök ellátására jogosult, tagjai pedig a társulást alkotó polgármesterek.

A Társulási Tanács ülésén döntenek a többcélú kistérségi társulás megalakulásáról, elnökének pedig a Tanács tagjaiból választanak titkos szavazással. Minden tag 1 szavazati joggal rendelkezik, amennyiben máshogy nem rendelkezik a Társulási tanács. Döntését határozat keretében hozza meg. A Tanács akkor határozatképes, ha a megállapodásban rögzített, de legalább a szavazatok több mint 50%-val rendelkező tag jelen van illetve a többcélú kistérségi társulás lakosság számának 1/3-t meghaladja a jelen lévő képviselőtestületek együttes lakosság száma.¹⁹

Minősített többség szükséges:

- a többcélú kistérségi társulási megállapodás jóváhagyásához;
- a többcélú kistérségi társulási megállapodás módosításához;
- a többcélú kistérségi társulás megszüntetéséhez;
- a többcélú kistérségi társuláshoz történő csatlakozáshoz való hozzájáruláshoz.

¹⁸ 2004. évi CVII. törvény a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról

¹⁹ http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Telepulesgazdasagtan/ch11s02.html
Letöltés dátuma: 2015.05.21.

A minősített döntés mellett persze számos esetben egyszerűsített döntéssel, bizonyos esetben pedig egyhangú döntéssel történik a döntéshozatal.

A Társulási Tanács döntéseinek előkészítését, feladatának ellátását, a kistérségi társulás székhely önkormányzatának képviselő testületének hivatala, vagy a Társulási Tanács munkaszervezetének együttműködésével végzi.

A munka szervezetek az alábbi feladat-ellátásokat végzik:

- a társulás költségvetésének beszámolóinak és zárszámadásainak elkészítését, a költségvetés végrehajtását,
- előkészíti a végrehajtja a tanács döntéseit,
- pályázatokat készít a tagönkormányzatok részére

A Társulási Tanács ágazati bizottságokat hozhat létre döntéseinek előkészítésére, továbbá a döntések végrehajtásának szervezésére. Ezáltal elősegítve az ágazati közszolgáltatási feladatok ellátását, a Tanács döntések meghozatalát. Tagjait a Társulási Tanács nyílt szavazás keretében választja, a megválasztáshoz minősített többségi szavazat szükséges. A működésre vonatkozó szabályokat a Szervezeti és Működési szabályzat tartalmazza.

3.3. A többcélú társulások feladatköre

Elődleges cél, mindenkor a kistérséghez tartozó települések lakosságának legszínvonalasabb ellátása, mind a kötelezően, mind az önként vállalt feladatok ellátása terén. A települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény 2.§-a tartalmazza azokat a feladatköröket, melyek az közszolgáltatások biztosítása során elvárhatóak.

Ezen feladatok az:

- oktatás és nevelés
- szociális ellátás
- egészségügyi ellátás
- család-, gyermek- és ifjúságvédelem
- közművelődési, közgyűjtmenyi tevékenység
- helyi közlekedés, helyi közútfenntartás

- ingatlan- és vagyongazdálkodás
- ivóvízellátás, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás, valamint bel- és csapadékvíz elvezetés
- kommunális szolgáltatások és energiaellátás
- környezet- és természetvédelem, valamint hulladékkezelés
- szennyvíztisztítás és –elvezetés
- területrendezés
- esélyegyenlőségi program megvalósítása
- foglalkoztatás
- gazdaság- és turizmusfejlesztés, idegenforgalom
- állat- és növényegészségügy
- belső ellenőrzés
- területfejlesztés

A felsorolt feladatok nem teljes körűen fedik le a tényleges feladatellátást, ezek csak támpontként szolgálnak. A településeknek nem szükséges minden feladatot ellátni, továbbá a feladatellátáshoz sincs szükség az összes település részvételére. A tagtelepülések önkormányzatainak képviselő testülete dönt arról, hogy az adott település számára, mely feladattípus ellátását biztosítja. Legtöbbször a területi adottságok, valamint a lakosság igényeinek szem előtt tartásával történik a feladatkörök kialakítása, az igénylehető állami támogatások figyelembe vételével. Mivel a többcélú kistérségi társulásokról szóló törvény meghatározta azoknak a feladatoknak a körét, melyre a 2004. évi központi költségvetési törvény támogatást szolgáltatott. Ezek:

oktatás és nevelés, a szociális ellátás, az egészségügyi ellátás és a területfejlesztés.²⁰

2004 után megalakuló társulások, már nem vehették igénybe ezen ösztönző támogatást.

A társulások 3 leglényegesebb feladatkörét szeretném ismertetni Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás megállapodása szerint, melyek a következők területfejlesztés, oktatás és nevelés, továbbá szociális feladatok ellátása :

²⁰ 2004. évi CVII. törvény a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról

3.3.1. Területfejlesztés

A 2011. évi CXCVIII. törvényi változás következtében a területfejlesztés és területrendezés feladatait területi szinten a területfejlesztési önkormányzati társulás, a megyei önkormányzat, a regionális területfejlesztési konzultációs fórum, a megyei területfejlesztési konzultációs fórum, a térségi fejlesztési tanács és a regionális fejlesztési ügynökség valósítja meg.²¹

A területfejlesztés a kistérség legjellemzőbb feladatköre, mely közös pénzügyi források révén összekötő eleme lehetnek a települések együttműködésének. Mivel nem minden önkormányzat tagja fejlesztési társulásnak, egyes kistérségekben számos társulás is működik egyidejűleg. Evégett azonban az általános területfejlesztési feladatok kivitelezése lehetetlen.²²

A zalaegerszegi kistérségben a Társulás átalakulásáig a területfejlesztési feladatokat a Zalaegerszeg és térsége Kistérségi Fejlesztési Tanács látta el, ahol a tagok vállalták, hogy a területfejlesztési feladatok ellátását átruházzák a Társulásra.

A Társulás és a Kistérségi Fejlesztési Tanács működési rendjének elkülönítéséről a Társulás Szervezeti és Működési Szabályzata rendelkezik, ezen megállapodás értelmében. A Társulás területfejlesztési feladatok ellátásával kapcsolatban például vállalja, hogy:

- kidolgozza és elfogadja a kistérség területfejlesztési koncepcióját
- pénzügyi tervet készít a területfejlesztési programok megvalósításáról
- forrást gyűjthet a Társulás működéséhez
- képviseli a kistérséget a területfejlesztési ügyekben²³

²¹<http://www.kormanyhivatal.hu/download/e/ce/20000/1%20A%20ter%C3%BCletfejleszt%C3%A9s%20%C3%A9s%20ter%C3%BCletrendez%C3%A9s.pdf> Letöltés dátuma:2015.04.24.

²²http://www.terport.hu/webfm_send/384 Letöltés dátuma:2015.03.24.

²³ Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Megállapodása p.:4-5

Példaként említeném az Európai Területi Társulást:

A területi társulás célja:

A társulás általános céljai a tagjai közötti határon átívelő együttműködés megkönnyítése és támogatása a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése céljából: a munkanélküliség mértékének csökkentés, gazdaságélénkítő programok által átfogó tervek készítése, melyek hozzájárulnak támogatásokhoz való hozzájutás hatékonyságához
figyelemfelkeltés a térség fejlesztési programjai tekintetében
a terület fenntartható fejlődésének támogatása.

A területi társulás feladatai:

A társulás elsődleges feladata, hogy az Európai Unió által nyújtott társfinanszírozás mellett területi együttműködésben létrejövő programokat, projekteket vigyen véghez. Az Európai Unió által nyújtott társfinanszírozott projektek tekintetében, a közösségi alapok ellenőrzésére vonatkozó, megfelelő jogszabályokat kell alkalmazni.
a II. cikkely 2.pontjában megfogalmazott speciális célok megvalósítása programok, projektek keretében
biztosítani a célok és feladatok eléréshez szükséges személyi és anyagi feltételeket, know-how-t, továbbá az adatok, információk szabad áramlását
az Európai Unió által alapított intézményi kereteken belül a csoportosulás érdekeinek érvényesítése²⁴

²⁴ http://egtc.kormany.hu/?_preview=401ce8cc-e0af-b709-527e-00004ed678c0 Letöltés dátuma:2015.05.04.

3.3.2. Oktatás és nevelés:

Az oktatási és nevelési feladatok ellátására társult tagok a közszolgáltatások magasabb szakmai színvonalon történő, illetve hatékonyabb ellátása céljából vállalják, hogy az oktatási és nevelési feladatokat közösen látják el úgy, hogy ezen feladat- és hatáskörök ellátását átruházzák a Társulásra.²⁵

2013 január 1-től nem lehet olyan közoktatási intézmény fenntartásra társulást létrehozni, amelynek feladatellátása állami feladatnak tekinthető.

Az ilyen célt is ellátó társulások társulási megállapodásait a KIK és a települési önkormányzat közötti megállapodás megkötéséig módosítani kellett. A kizárólag ilyen céllal működő társulásokat pedig meg kellett szüntetni. A társulás tagjainak a megállapodás megkötéséig el kellett számolniuk egymással a 2013. január 1-jétől állami köznevelési alapfeladatnak minősülő feladat ellátását szolgáló, a települési önkormányzati társulásba – annak létrehozásától kezdve – bevitt vagyonukkal. Továbbá megállapodást kellett kötniük egymással az általuk fenntartott intézményben foglalkoztatott technikai dolgozók továbbfoglalkoztatásáról, továbbá az európai uniós társfinanszírozású projektekben vállalt kötelezettségek teljesítésének egymás közötti megosztásáról.²⁶

A többcélú intézmények alapító okiratát úgy kellett módosítani, hogy a jogutód intézmények egyike csak állami köznevelési alapfeladatot lásson el, minden egyéb feladatot pedig a másik intézmény. Annak az így létrejövő új köznevelési intézménynek kellett új OM azonosítót kérnie, amelyik önkormányzati fenntartásban maradt, a KIK-hez (Klebersberg Intézményfenntartó Központ) kerülő új intézmények viszik tovább a jogelőd OM azonosítóját. Azoknál a többcélú intézményeknél, amelyek vagy csak állami köznevelési alapfeladat ellátást végeztek, vagy csak önkormányzati köznevelési alapfeladatot, vagy az önkormányzati köznevelési alapfeladaton kívül egyéb önkormányzati feladat ellátást végeztek, nem szükséges (és nem is lehetséges) módosítani az alapító okiratot.

²⁵ Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Megállapodása p

²⁶ <http://klik.gov.hu/gyik> Letöltés dátuma: 2015.05.01.

3.3.3. Szociális ellátások

A szociális ellátás feladatok ellátására társult tagok a közszolgáltatások magasabb szakmai színvonalon történő, illetve hatékonyabb ellátása céljából vállalják, hogy a szociális feladatokat közösen látják el úgy, hogy ezen feladat- és hatáskörök ellátását átruházzák a Társulásra. A Társulás a szociális feladatok ellátásával kapcsolatban vállalja, például hogy:

- Szervező tevékenységével biztosítja a szociális alapszolgáltatási feladatok közül
 - a házi segítségnyújtás,
 - a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
 - a nappali ellátás biztosítását,
 - a családsegítést,
 - a közösségi ellátásokat,
 - a támogató szolgálatot,
 - szociális étkeztetést.²⁷

Ezen feladatok összehangolt működésének irányítására jött létre 2009-ben a Támasz Alapszolgáltatási Intézmény.

A települések polgármesterei segítő közreműködésükkel és felelős döntések meghozatalával hozzájárultak ahhoz, hogy a Támasz Alapszolgáltatási Intézmény a kistérségeken élő lakosok érdekében biztosítsa a szociális és gyermekjóléti feladatok ellátását.²⁸

A Támasz Alapszolgáltatási Intézmény főbb feladatai:

- A házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a nappali ellátás, a családsegítés, az étkeztetés, a gyermekjóléti szolgálat szolgáltatásának a kistérség területén történő ellátása, a feladatellátás koordinálása;
- Azoknak a feladatoknak a végrehajtása, amelyeket a társulás szociális alapszolgáltatási és gyermekjóléti ügyeinek vitelével kapcsolatban a Társulási Tanács, az Elnök, a társulás Egészségügyi és Szociális Bizottsága, vagy Pénzügyi Bizottsága számára meghatároz.

²⁷ Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Megállapodása p

²⁸ <http://www.szocetamasz.hu/Szolgalattasok> Letöltés dátuma. 2015.05.01.

A Tamasz Alapszolgáltatási Intézmény vezetője évente kétszer beszámolási kötelezettséggel tartozik az intézmény tevékenységéről a Társulási Tanácsnak.

Az intézmény feladatait Szervezeti és Működési Szabályzatában rögzítik.

Az intézmény gazdálkodásának általános ellenőrzése keretében a Társulási Tanács Pénzügyi Bizottsága és belső ellenőre végzi.

A társulás szolgáltatásainak igénybevételének feltétele:

Az Társulás köteles valamennyi tag számára azonos színvonalon biztosítani a feladat ellátást. Bizonyos esetekben mint például a *szociális feladatellátás*, azonban a tagok számára csak akkor biztosítja a feladat ellátás, ha a tagok a megállapodásban rögzített feladatellátás utáni hozzájárulást megfizették.

Amennyiben valamely tag nem tesz eleget fizetési kötelezettségének, a társulás megállapodásában rögzített gazdálkodó szervezet, 30 napos határidővel felszólíthatja az érintett tagönkormányzatot, fizetési kötelezettsége teljesítésére. Ha a türelmi időn elteltével sem rendezi tartozását, akkor a mulasztó önkormányzat felé inkasszó követelés nyújtható be. Abban az esetben, ha az inkasszó sem vezet eredményre, akkor a Társulás, a pénzügyi intézet értesítésének időpontjától számított 3.hónap letelte után, a tag számára nem biztosítja tovább a feladatellátást, valamint az meg nem fizetett feladat ellátására vonatkozó részt a megállapodásban felmondja.

A felmondásról a Társulási Tanács minősített többséggel dönt.

A megszüntetés időpontja után, a feladat ellátásról való gondoskodás az tagönkormányzat feladata és felelősége.

A feladatellátás igénybevételét, természetesen a tagönkormányzat is felmondhatja, a naptári év június 30-ával, illetve a naptári év utolsó napjával a képviselő-testületek minősített többségű határozatával.²⁹

3.4. A többcélú kistérségi társulások költségvetés, és gazdálkodása

A Társulás költségvetéséből látja el és finanszírozza feladatait.

A Társulás költségvetésének bevételét az alábbi források határozzák meg:

²⁹ Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Megállapodása 2013. május 22.

Kötelező befizetés:

- A Társulás működési költségeinek előteremtésének érdekében a települési önkormányzatok általános tagi hozzájárulása, amelyet a tárgyévi költségvetés tervezésénél alapul vett települési lakosság szám után számítva kell megfizetni két részletben. Az első részletet február 28-ig, a második részletet szeptember 30-ig a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás költségvetési számlájára befizetni.

- Az egy lakosra jutó tagi hozzájárulás mértéke 8 Ft/lakos/év.

A tagok megállapodnak abban, hogy az egy lakosra eső tagi hozzájárulás azonos összegben kerül megállapításra, tekintet nélkül arra, hogy társulási megállapodásban meghatározott feladatok közül a tag az összes, vagy ennél kevesebb feladat ellátására társult, vagyis függetlenül a vállalt feladatok számától.

- A települési önkormányzatok feladat-ellátási hozzájárulása, abban az esetben, ha a Támasz Alapszolgáltatási Intézmény kertében látják el a szociális alapszolgáltatási, továbbá a gyermekjóléti alapellátási feladatokat, továbbá a Társulás útján gondoskodik a gyepmesteri feladatok ellátásáról.

A feladat-ellátási hozzájárulás a lakosságszám alapján kerül meghatározásra, amelyet az érintett települési önkormányzatoknak a tárgyévi költségvetés tervezésénél alapul vett települési lakosságszáma után számítva kell megfizetni két részletben. Az első részletet február 28-ig, a második részletet szeptember 30-ig a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás költségvetési számlájára kell befizetni, hasonlóan a társulás működési költségeinek előteremtése esetében

- A települési önkormányzatok érintettsége esetén a cél megvalósításához szükséges többletforrás mértékéről a Társulási Tanács határozatban dönt.

- Saját elhatározáson alapuló befizetés:

A tag önkormányzatok átmenetileg szabad forrásának meghatározott időre való átengedését, meghatározott idejű forrásátadást, továbbá a Társulás feladatainak

finanszírozása és fizetési kötelezettségének teljesítése miatti befizetések körét jelenti.

- Egyéb:
 - állami támogatás, hozzájárulás,
 - pályázati forrás,
 - gazdálkodó vagy más szerv által biztosított támogatás vagy forrás,
 - a Társulás vagyonának hasznosításából vagy átmenetileg szabad pénzeszközeinek lekötéséből származó kamat,
 - egyéb bevételek.³⁰

4. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) rendelkezései

4.1. Az új Mötv. létrejöttének indokoltsága

Az 1990. évi LXV. törvény lehetővé tette a helyi közügyek önálló intézését. Az önkormányzat vagyon azáltal alkotmányos védelemben részesült. Ez a struktúra alapvetően jól is működött, azonban az önállóság negatív velejárói nagyban megnehezítették a feladatellátást. Ilyenek voltak például az aprófalvas települések növekvő száma, továbbá a csökkenő állami támogatások. A problémák áthidalására nem volt elég a törvény módosítás, melyet a 2/3-os többség hiányában nem valósult meg, szükség volt az önkormányzati rendszer átalakítására.. A hatékonyságot nehezítő problémák mellett, az önkormányzatok vagyonának bizonytalansága ellen, csak korlátozottan tudtak fellépni az állami szervek, így a közpénzek területén is számos reformterv született.

A helyzet orvoslására jött létre Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011.évi CLXXXIX. törvény.

³⁰ Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Megállapodása

4.2. Legfontosabb változások

Az Alaptörvény szakított az eddigi helyi önkormányzathoz való jog alapjogias megközelítésével, korlátozta a az önkormányzatok feladatkörét, hangsúlyba helyezte a kötelező feladatellátást. Az új törvény feltételekhez köti az önként vállalt és átvállalt feladatok biztosítását, az önkormányzati vagyont nemzeti vagyonként kezeli, valamint erősíti a polgármesterek szerepét a képviselő testülettel és a jegyzővel szemben.³¹

Az eddigi önkormányzati feladatok : az önkormányzati feladatok és az átruházott államigazgatási feladatok csoportjába sorolhatók. Az átruházott állami feladatok tovább bonthatók kötelezően ellátandó, önként vállalt, illetve önként átvállalt feladatokra. Míg a korábbi Ötv. alapján az önkormányzatok főszabály szerint a helyi közügy körébe tartozó feladatok láttá el, az Möt. ilyen rendelkezést nem tartalmaz. Így lehetőség adódik , hogy a helyi közügyeknek nem minősülő feladatokat , az illetékes államigazgatási szervekre hatáskörébe utalják.

A kötelezően ellátandó feladatok számának csökkenése elsősorban a közoktatási intézmények, kórházak, és kulturális intézmények , múzeumok, levéltárak, állami fenntartás alá kerülése kapcsán érezhető. Azokon a területeken, ahol pedig a kötelező feladatellátásra nyújtott központi pénzügyi támogatások csak részben fedezik a kiadásokat, ott az Möt. szerint az önkormányzatoknak saját bevételeikből kell finanszírozniuk a hiányt.

Az önként vállalt feladatok között speciális szabályokat határoz meg az Möt.17.§-a a helyi közbiztonsággal való együttműködés tekintetében. A települési illetve a fővárosi önkormányzat a helyi közbiztonságról, vagyonának, más értékének védelméről kényszerítő eszközök alkalmazására jogosult szervet hozhat létre,a rendőrség szakmai felügyeletével, az illetékes megyei rendőr-főkapitánysággal kötött megállapodás alapján.

Míg az Ötv. alapján a megyei önkormányzatok kiterjedt feladat és hatáskörrel rendelkeztek, addig az Möt. alapján az önkormányzatok csupán a területfejlesztési területrendezési, vidékfejlesztési feladatok ellátásával már nem is minősülnek általános hatáskörű államigazgatási szervnek.

Az önkormányzatok gazdálkodása felett erősödött az állami kontroll szerepe. Új szabályként, csak a fejlesztéshez, beruházáshoz kapcsolódó hiány, a feladatellátáshoz

³¹<http://www.kormanyhivatal.hu/download/e/ce/20000/1%20A%20ter%C3%BCletfejleszt%C3%A9s%20%C3%A9s%20ter%C3%BCletrendez%C3%A9s.pdf>

kapcsolódó működési hiány nem tervezhető. Kötelező feladatainak ellátására kötött felhasználású, feladatalapú finanszírozási rendszer került bevezetésre, a korábbi normatívátmozgatási rendszer helyett. Az önkormányzatok hitelfelvétele a Kormány előzetes hozzájárulásához kötött, amit az Alaptörvény, valamint a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény szabályoz.

Ez alól kivételt jelent a kötött uniós, vagy más nemzetközi szervezettől nyert támogatáshoz szükséges önrész biztosítása.

Az önkormányzati feladatok ellátását a képviselő testület és szervei biztosítják, amely a polgármesterből, a képviselő testület bizottságaiból, a polgármesteri hivatalból, a jegyzőből valamint a társulásból áll.

A fékeke és ellensúlyok rendszere 2012-ig jól jellemezte ezen rendszer működését, azonban az Möt. hatálybalépésével kevésbé vált jellemzővé. Az önkormányzat legfőbb döntéshozó szervét a képviselő testületet jelentett, mely közvetlenül látott el operatív, igazgatási feladatokat. Számos át nem ruházható hatáskörrel rendelkezett, melynek ellensúlyát a település polgármestere jelentette. Korábbi önállósága jóval korlátozottabbá vált, az Möt. 53.§-a meghatározza a szervezeti és működési szabályzatának kötelező tárgyköreit, behatárolva döntései lehetséges tartalmát.

Az Möt.68.§ alapján a polgármester korlátozhatta döntési jogosultságát, halaszthatatlan esetekben határozatot adhat ki, pótolhatja a képviselő testület elmulasztott döntését, illetve felfüggesztési vétójoggal rendelkezik, az helyi önkormányzat érdekeit sértő ügyekben.

A polgármesterek szerepének erősödésével, jóval több önálló döntési jogkört gyakorolhat és a fent említett esetekben korlátozhatja a képviselő testület döntési körét. A jegyző a polgármester beosztottjává válik, míg korábban a képviselő testület nevezet ki és mentette fel, addig az Möt. értelmében a polgármester rendelkezik a munkáltatói jogok gyakorlásával.

Az állami kontrollt 2012. január 1-től a fővárosi és megyei kormányhivatalok látják el az önkormányzatok működése felett, előtte a közigazgatási hivatalok végezték az önkormányzatok törvényességi felügyeletének ellenőrzését. Az új törvényességi felügyelet következtében jelentősen csökkent az önkormányzati autonómia.³²³³³⁴

³² Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény

³³ <http://www.arsboni.hu/onkormanyzatok-valtozasok-utan-valasztasok-elott.html> Letöltés

dátuma:2015.04.24.

4.3. A társulási rendszer átalakulása

2013. január 01-től hatályát veszítette a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV., valamint a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól szóló 2004. évi CVII. törvény.

Az Mötv. helyi önkormányzatok társulására vonatkozó IV. fejezet, sem a többcélú, sem bármilyen más formában működő társulást nem szüntetett meg, viszont a kötelezően elrendelt felülvizsgálatig (2013.06.30-ig) az Mötv. 146.§ (1) bekezdés alapján. A társulást létrehozó önkormányzatok döntése szerint a társulási megállapodás vagy a szervezeti és működési szabályzat szerinti működésre kötelezte őket.

A szabad társulás alkotmányos elve alapján a helyi önkormányzat más helyi önkormányzat más helyi önkormányzattal szabadon társulhat, minden az Mötv.87-95.§-aiban rögzített szabály szerint. A képviselő testületek megállapodást köthetnek, egy vagy több önkormányzati, polgármester és jegyző hatáskörébe tartozó államigazgatási feladat hatékonyabb, célszerűbb ellátásáról.

A többcélú kistérségi társulás önálló munkaszervezetét legkésőbb 2013. 06-30-al meg kellett szüntetni az Mötv: 95.§-nak (4) bekezdése alapján.

Amennyiben indokolt mert a társulás nem jogi személyiséggel rendelkező társulás volt, a társulást át kell alakítani a társulási megállapodás módosításával az Mötv.87.§-a előírásainak megfelelően működő feladatállás biztosítására jogi személyiségű társulássá.

A jogi személyiség nélküli társulások jellemzője például, a KEOP projektekhez tartozó pályázók estében, hogy a pályázó önkormányzatok nevében és helyett, a gesztor (*több önkormányzatot érintő ügy lebonyolításával megbízott önkormányzat=ügyvivő*) önkormányzat a támogatás egyedüli kedvezményezettje és ő valósítja meg a beruházást a saját nevében, a saját adószáma alatt számolva az általános forgalmi adót is.³⁵

³⁴ http://www.hvgorac.hu/sites/portal/Default.aspx?page=journal&article=interju_hoffman_istvan.htm

Letöltés dátuma: 2015.04.24.

³⁵ Balázs I.; Balogh Zs. P.; Barabás Gy.; Danka F.; Fazekas J.; Fazekas M.; F. Rozsnyai K.; Fürcht P.; Hoffman I.; Hoffmanné Németh I.; Kecső G.; Szalai é.; A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata

4.4. A társulás létrehozása, csatlakozása, kiválás, kizárás

Első lépésként, meg kell fontolni, hogy ténylegesen szükséges-e a társulás létrehozása, a hatékonyabb, célszerűbb feladatellátás érdekében, valamint, hogy az önkormányzatok ezáltal színvonalasabb feladatellátást tudnának-e ellátni. Az önkormányzatoknak a társulási szándékuk megerősítésére hatástanulmányt kell készíteniük, amely segíti az önkormányzati testületi döntéshozatalt.

A társulások létrehozása a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek írásbeli megállapodásával történik, melynek jóváhagyásához, módosításához, vagy a társulás megszüntetéséhez a társulásban részt vevő képviselő-testületek mindegyikének minősített többségi döntése szükséges. Törvényi rendelkezés alapján a megállapodást a polgármesternek kell hitelesíteni.

A társulás létrehozása semmilyen időkorláthoz nem kötött, a csatlakozásra a naptári év első napjától, a kiválásra pedig a naptári év utolsó napjával nyílik lehetőség.

Ezen szabályozásra a zökkenő mentesebb feladatellátás miatt van szükség, hogy ne legyen lehetőség az év közbeni kiválásra, mely nagyban megnehezítené az adott intézmény működését és elszámolását. A működési biztonság biztosítása végett, a törvény rendelkezik, hogy a társulásból való kiválásról, és a társuláshoz való csatlakozáshoz a képviselő-testületeknek legalább 6 hónappal korábban kell minősített szavazással döntést hozniuk, melyről a társulási tanácsot is kötelelesen tájékoztatni.

Előfordulhat olyan eset is, amikor kívülálló önkormányzatok képviselő testületei minősített döntést hoznak az adott társulás tagságáról. Nyomós indok esetén ezen eset a kizárás, melynek feltételei nincsenek törvényben rögzítve. Kizáráshoz vezető indok lehet, például a társult önkormányzatok egyik szereplőjének olyan magatartása, mely feloldhatatlan feszültséget okoz, vagy a többség döntése alapján okafogyottá válik az egyik önkormányzat tagsága a társulásában.

4.5. Az Mötv. IV. fejezetén kívüli, társulásokra is vonatkozó szabályok főbb szabályok

A 12.§(1) bekezdése szerint a nagyobb gazdasági teljesítőképességű, lakosságszámú települési önkormányzattól más települési önkormányzat társulása önként vállalhatja a

feladat és hatáskör ellátását, ha a lakosság igényi indokolják, gazdaságilag kedvezőbb szinten, az elvárt szakmai színvonalon, többlet állami támogatás igénybevétele nélkül képes ellátni.

A képviselő testület szerve társulásnak, önkormányzati döntést is hozhat a társulásra vonatkozóan. A képviselő testület az Mötv.-ben meghatározott kivételekkel hatásköreit a társulásra átruházhatja, azonban az átruházott hatáskör tovább nem adható az Mötv 41.§-nak 4. bekezdése értelmében. Az 5. bekezdés szerint viszont a képviselő-testületi hatáskorból nem ruházható át, az önkormányzati társulás létrehozása, megszüntetése, a társuláshoz való csatlakozás, az abból történő kiválás, továbbá a társulási megállapodás módosítása.

Az Mötv.-n kívül is jelenhetnek meg társulási formák, illetve társulási jogintézmények, ilyenek például a Területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvényben (későbbiekben Tftv.) rögzített területfejlesztési önkormányzati társulások, és az önkéntes térségi fejlesztési tanács.

4.5.1. Területfejlesztési önkormányzati társulás

A területfejlesztési önkormányzati társulást a Területfejlesztési és területrendezési törvény a települési önkormányzatok együttműködéseként határozza meg, mivel alapvetően a 2011.évi CXCVIII. törvény a megye feladatkörébe helyezte a területfejlesztést. Az épített környezet alakításáról, valamint védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, és a Tftv. alapján a települések feladatkörébe tartozik a településfejlesztés és területrendezés, de ezen feladatok hatékony ellátása érdekében a elképzelhetetlen azonban, hogy a a megyei tevékenységhez való illeszkedésen túl a járási, városkörnyéki térség munkájának összehangolása nélkül. Ezért tartotta fontosnak a Tftv., hogy a területfejlesztési társulásokat hozzanak létre a települések.

Ezek a társulások is rendelkezhetnek jogi személyiséggel, és mivel ezt nem az önkormányzati, hanem a területfejlesztési törvény szabályozza, ezért törvényes felügyeletét a megyei és a fővárosi kormányhivatalok látják el.

4.5.2. Önkéntes térségi fejlesztési tanács

A Tftv. 15.§-a a térségi fejlesztési tanácsnak 2 típusát határozza meg, a jellemzően nem államigazgatási szervnek tekintendő, kötelezően megalakítandó Balaton Fejlesztési Tanácsot, valamint az önkéntesen kialakítható Térségi Fejlesztési Tanácsot.

Szervezeti és működési szabályzatuk elfogadásában megnyilvánuló önkéntes döntés keretében hozzák létre a megyei közgyűlések az önkéntesen kialakítható térségi fejlesztési tanácsot³⁶

4.6. A megállapodás tartalma

A 2011. évi CLXXXIX. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény, helyi önkormányzatok társulására vonatkozó változásai miatt, 2013.07.01-ig az önkormányzatoknak kötelező jelleggel felül kellett vizsgálni a megállapodásokat.

A vizsgálat alapját elsősorban a társulások

- szervezetének, működésének, döntéshozatali eljárásának jogszerűségére,
- döntéseinek (rendelet, határozat) jogszerűségére,
- törvényen alapuló jogalkotási, továbbá jogszabályon alapuló döntési és feladat-ellátási (közszolgáltatási) kötelezettségének teljesítésére

vonatkozó szabályozások törvényszerűsége jelentette.³⁷

A 2014.évi önkormányzati választásokat követő 60 napban az önkormányzatoknak dönteniük kellett a hivatali struktúrát illető változásokról, melynek kertében 36 település váltott közös hivatalt, a mintegy 290.000 lakosságú Zala megyében. Bizonyos esetekben, azonban a kormány megbízott kijelölésével történt a hivatal váltás, mint például Tófej Közös Önkormányzati Hivatal alá eső 5 település esetében is, ahol az összlakosság nem érte el a 2000 főt, így kötelező jelleggel 2015 január 1-től már a sőtörri közös hivatal részeként működnek tovább.³⁸

³⁶ Balázs I.; Balogh Zs. P.; Barabás Gy.; Danka F.; Fazekas J.; Fazekas M.; F. Rozsnyai K.; Fürcht P.; Hoffman I.; Hoffmanné Németh I.; Kecső G.; Szalai é.; A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata p. 311-312.

³⁷ <http://www.kormanyhivatal.hu/download/4/77/a0000/T%C3%A1rsul%C3%A1si%20meg%C3%A1llapod%C3%A1sok%20fel%C3%BClviszsg%C3%A1lata.pdf> Letöltés dátuma: 2015.05.13.

³⁸ http://www.onkornet.hu/cikk.html?cikk_id=33730 Letöltés dátuma: 2015.05.23.

Az Mötv. 42§-nak 1-19. bekezdése értelmében az önkormányzati társulásai által kötött megállapodás elfogadáshoz az önkormányzat képviselő testületének minősített döntése szükséges. Ezen döntési jog nem átruházható. Az írásos megállapodásnak tartalmaznia kell a társulás nevét, székhelyét, a tagok nevét, székhelyét, képviselőjét valamint a lakosságszámot, az ellátandó feladatok körét, a döntéshozó szervet a döntéshozatal módját, melyet a polgármester aláírásával hitelesítenek.

A társulás döntéséhez határozat szükséges. A társulási tanács akkor határozatképes, ha az ülésen a megállapodásban meghatározott számú, de legalább a szavazatok felével rendelkező képviselő jelen van.

A javaslatok elfogadásához egyszerűsített szótöbbség, vagy minősített többség szükséges. *Egyszerűsített szótöbbség* esetében a megállapodásban meghatározott számú, de legalább a jelen lévő képviselők szavazatának több mint a fele szükséges. 10-nél több tagból álló önkormányzati társulás esetén a társulási tanács érvényes döntéséhez a megállapodásban meghatározott számú de legalább az általuk képviselt települések lakosságszámának 1/3, vagy a jelen lévő tagok felének igen szavazat szükséges. *Minősített többség* elfogadásához a megállapodásban meghatározott, de legalább a társulásban részvevő tagok szavazatainak több mint a felének továbbá az általuk képviselt települések lakosságszámának felének igen szavazat szükséges.

4.7. A társulási megállapodás alapvető szabályai

Az Mötv. 93.§-a értelmében, a társulási megállapodásnak kötelező tartalmi elemi vannak. A megállapodásnak tartalmaznia kell:

1. *„a társulás nevét, székhelyét,*
 2. *a társulásban szereplő tagok nevét, székhelyét, képviselőjét*
 3. *a társuláshoz tartozó települések lakosságszámát*
 4. *a társulás által ellátott feladat- és hatásköröket;*
 5. *a társulás döntéshozó szervét, döntéshozó szervének tagjait megillető szavazatarányt;*
 6. *a döntéshozatalának módját, a minősített döntéshozatal eseteit;*
 7. *a közös fenntartású intézmények megnevezését;*
-

8. a társulás fenntartásával, működtetésével kapcsolatosan az egyes képviselő-testületek pénzügyi hozzájárulásának mértékét, teljesítésének módját;
9. a társulás tagjai által vállalt pénzügyi hozzájárulás nem teljesítése esetén irányadó eljárást (a társulás döntésétől függően a társulás tagjai részéről a pénzforgalmi szolgáltatójuknak adott, a beszédési megbízás teljesítésére vonatkozó hozzájárulását, felhatalmazó nyilatkozatát, amely alapján a társulás beszédési megbízást nyújthat be a pénzforgalmi szolgáltatóhoz);
10. a társulás vagyont és a vagyontadás feltételeit, a tulajdonosi jogok és kötelezettségek gyakorlásának rendjét;
11. intézmény közös alapítása esetén az alapítói jogok gyakorlására vonatkozó részletes rendelkezéseket;
12. a társulás általános rendjétől eltérő (nem minden tag részére, vagy a tag által saját intézménye útján más tagok részére történő) feladatellátás módját;
13. a társulás szolgáltatásai igénybevételének a társulás által meghatározott feltételeit;
14. a társulás működéséről évente legalább egy alkalommal történő beszámolás kötelezettségét;
15. a társulás működésének ellenőrzési rendjét;
16. a megállapodás módosításának feltételeit;
17. a társulásból történő kiválás és kizárás feltételeit;
18. a társulás megszűnése esetén a tagok egymással való elszámolásának kötelezettségét, módját;
19. azt, amiben a képviselő-testületek megállapodtak.”³⁹

4.8. A társulás működésének általános szabályai

Az Mötv. felhatalmazása alapján az önkormányzati társulások, bizonyos közszolgáltatások ellátását is végzik. Ennek érdekében jogosulttá váltak:

- költségvetési szerv,
- gazdálkodó szerv,
- nonprofit szervezet,
- valamint egyéb szervezet alapítására.

³⁹ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100189.TV Mötv. 93.§ Letöltés dátuma:2015.05.14.

A társulások csak olyan vállalkozásban vehetnek részt az önkormányzatokhoz hasonlóan, ahol felelőségük nem haladja meg a vagyoni hozzájárulásuk mértékét.

Az alkotó önkormányzatok kötelessége, hogy társulás működési költségeihez hozzájáruljanak, melynek mértékét a társulási megállapodásban határozzák meg. Ennek hiányában, a érintett települések lakosságszámának arányában történik a hozzájárulás a társulás működéséhez.

A társulás saját vagyonnal rendelkezik, ez elkülönül az önkormányzat vagyonától, mely felett az önkormányzat döntéshozó szerve jogosult döntést hozni. Kizárás, kiválás, vagy megszűnés estén a társulás vagyonát a rendelkezésre bocsátás arányában kell visszaszolgáltatni. A vagyontárgy kiadásár, ha az veszélyeztetné a további működést, a megállapodásban rögzített időtartamra, vagy akár 5 évvel is el lehet halasztani, ezen szabály a közösség érdekét hivatott biztosítani, hogy ne legyen lehetőség kiválás estén például azonnali vagyon visszakövetelésre. Azonban a kiváló fél számára biztosítja a bérleti díj beszedésének lehetőségét, melyről a szerződésben kell rendelkezni.⁴⁰

A társulási tanács és a bizottságok működése

Az Mötv. 94.§1. bekezdése alapján, az önkormányzati társulás döntéshozó szerve a társulási tanács. A társulás minden olyan döntéseivel kapcsolatban, amelyet a társulási tanács nem utal más szerve elé, abban az esetben a feladat és hatáskörökbe, a társulás tagjai jogosultak döntést hozni.

A társulási tanács működtetést az Mötv. 94.§-a szabályozza, azokban az ügyekben, ahol nem rögzíti a szabályozás módját, ott a 95.§ 3. bekezdése alapján a képviselő-testületekre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A társulási tanács és a bizottságok működtetésére a képviselő testületekre és az önkormányzati bizottságokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni az Mötv. 95.§-nak bekezdési szerint.

A társulási tanács tagjaival szemben az Mötv. nem fogalmaz meg külön elvárásokat, így az is lehetséges, hogy az önkormányzat képviselő testületének jelöltje nem is tagja a települési testületnek.

A 93.§ 5.pontjának értelmében a résztvevő önkormányzatok szabadon dönthetnek a szavazati értékekről. Választhatják az egyenlő szavazat elvét (egy tag, egy szavazat),a

⁴⁰ <https://opac.uni-nke.hu/webview?infile=&sobj=8963&source=webvd&cgmime=application%2Fpdf%0D%0A>
Letöltés dátuma:2015.05.14.

lakosságszám alapján, vagy más súlyozott mérőszám alapján történő szavazási módot. Ezért nem minden társulási tanács estében rendelkeznek a tagok egyenlő jogokkal.

Mivel a tanács működésére a képviselő testület szabályit kell alkalmazni, ezért a társulási tanács jogai és kötelezettségi viszont egyenlők.

Az Mőtv. 4.§-nak 3. bekezdése szerint a társulási tanács nem rendelkezik jogalkotási körrel, rendeletet nem alkothat csak határozat hozatalra jogosult. Ez a határozat az ellátandó feladatokra való figyelemmel, egyedi és normatív jellegű is lehet. Normatív jellegű a határozat abban az esetben, ha a határozat a társulás szervezeti és működési szabályzata.

Külön szabályozási rendszer lép életbe akkor, ha a törvényalkotó rendeletalkotási kötelezettséget határoz meg, például díj vagy ármegállapítás esetében, ilyen lehet a hulladékgazdálkodási társulás esetében a hulladékiszállítás díja. Ebben az esetben az Alaptörvény szabályainak értelmében, a társulásban résztvevő települési önkormányzatoknak külön-külön is rendeletet kell alkotnia.

A társulási tanács döntéshozatalának feltétele, az egyszerű szótöbbség értelmében, hogy a tanács határozatképes legyen, tehát minimum a szavazatok felével rendelkező képviselők jelen legyenek. Bizonyos esetekben, ennél szigorúbb feltételt is meghatározhat a társulási megállapodás, amikor is a tanács tagjai által képviselt települések lakosságszámának 1/3-át vagy a felét szabja meg a határozatképesség feltételként. Az Mőtv. külön jogszabályban rendelkezik a 10-nél több tagot számláló társulások, társulási tanácsainak egyszerű többséggel bíró határozatainak meghozatala kapcsán, mely értelmében a megállapodásban meghatározott, de legalább jelen lévő tagok félének, valamint, a jelen lévő települések lakosságszámának egyharmadának igen szavazat szükséges a határozat meghozatalához.⁴¹

Közös fenntartású intézmény estében a gazdálkodó szervezet, a nonprofit szervezet, egyéb szervezet illetve a társulás rendelkezik a költségvetési szerv irányítási jogosultságával. A társulási megállapodás eltérő rendelkezésének hiánya értelmében a lakosságszám arányos hozzájárulásával történik a költségviselés. Nem teljesítés esetén fennáll a beszédési megbízás lehetősége.⁴²⁴³

⁴¹ Balázs I.; Balogh Zs. P.; Barabás Gy.; Danka F.; Fazekas J.; Fazekas M.; F. Rozsnyai K.; Fürcht P.; Hoffman I.; Hoffmanné Németh I.; Kecső G.; Szalai é.; A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata

⁴² <http://www.kormanyhivatal.hu/download/f/08/90000/A%20helyi%20C3%B6nkorm%C3%A1nyzatok%20t%C3%A1rsul%C3%A1sai%20C3%8Dr%C3%A1sv%C3%A9dett%20Kompatibilit%C3%A1si%20m%C3%B3d.pdf> Letöltés dátuma:2015.04.10.

⁴³ [file:///C:/Users/Debi/Downloads/Utmutato_tarsulas_gesztor%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Debi/Downloads/Utmutato_tarsulas_gesztor%20(1).pdf) Letöltés dátuma:2015.04.10.

A társulás megszűnik, ha a megállapodásban rögzített időtartam eltelt, vagy a törvényben szabályozott megszűnési feltétel teljesült; vagy ha a társulás tagjai minősített többséggel azt elhatározzák; továbbá a törvény erejénél fogva; illetve a bíróság jogerős döntése alapján.⁴⁴

4.9. A társulás működése, gazdálkodása vagyona

Az Mötv. 90§-a szerint a társulás a közszolgáltatási feladatait költségvetési szerv, gazdálkodó szerv, vagy egyéb szervezet létrehozásával jogosult ellátni. Ezen jogszabály, csak az intézmények alapítását engedélyezi, a feladatellátásra vonatkozó szerződéskötést azonban már nem biztosítja a társulás számára. Tehát a feladat külső ellátására csak a települései önkormányzat önálló feladatellátása keretében kerülhet sor. A társulás az Mötv szabályai szerint az Államháztartási törvény alapján költségvetési szervet, a Polgári Törvénykönyv szerinti gazdálkodó szervezetet, nonprofit vagy egyéb gazdálkodó szervezetet is alapíthat. Az Mötv. azonban rögzíti, hogy abban az esetben, ha a társulás vállalkozásban vesz részt, akkor felelősége nem haladhatja meg a vagyoni hozzájárulásának mértékét.

Az Mötv. 90.§ (2) bekezdésének értelmében a társulás működési költségeihez főszabály szerint a társulásban részt vevő önkormányzat lakosságszámának megoszlása alapján járulnak hozzá. A működési költségekről való rendelkezést a megállapodás határozza meg, mely eltérhet a kötelező jogszabályi jellegtől. Az egymáshoz közel elhelyezkedő önkormányzatok esetében a lakosságszám arányos finanszírozás lehet az iránymatató, abban az esetben azonban, ha túl nagy az adott feladat igénybevétele az egyes önkormányzatoknál, ott célszerű a főszabálytól eltérni.

A 90.§ (3) bekezdésében kell rögzíteni a társulás vagyonára vonatkozó rendelkezést, miszerint a társulás, a tagjaitól elkülönült vagyonának nem a tagok, hanem magam a társulás a tulajdonosa. A vagyon természetesen nem szakad el a tagoktól teljesen, amelyre jó példa a kiválás, megszűnés este. Az Mötv. ezen szabálya szerint ezekben az esetekben a vagyontárgyat annak a személynek kell visszaszolgáltatni, aki azt a társulás rendelkezésére bocsájtotta. A szabad társulás elvéből kifolyólag a megállapodásban

⁴⁴ https://vtki.uni-nke.hu/downloads/Arop/vtki/Kozigvizsgak/szakvizsga%202014/2014.%20szeptember/valasztott_jegyzet/Friss_2014.11.04/SZV_Onkormanyzati_igazgatas%EF%BB%BF_print.pdf Letöltés dátuma:2015.04.10.

eltérően is rendelkezhetnek. Abban az esetben, ha a vagyontárgy a társulás működése alatt keletkezett, vagy nem dönthető el, hogy mely önkormányzathoz tartozik, abban az esetben a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

Amennyiben az érintett önkormányzatok lehető teszik, lehetőség van hogy a vagyontárgyakat pénzben is meg lehet vásárolni, vagy közösen értékesíteni. 2014. március 15.-e után a megváltásra vonatkozó polgári jogi szabályok átalakítása után, a 2013. évi V. törvény értelmében az értékesítési eljárásban a társulás tagjai elővásárlási jogosultsággal rendelkeznek az új Ptk. 5:84. §(2) bekezdése alapján. A pénzbeli megváltás és a közös értékesítés estében a közös értékesítéssel történő megszüntetésre vonatkozó szabályok vonatkoznak.⁴⁵

4.10.A társulás megszűnése

A társulás megszűnésének esetei az Mötvtv: 91 §-a értelmében:

„a) ha a megállapodásban meghatározott időtartam eltelt, vagy törvényben szabályozott megszűnési feltétel megvalósult;

b) ha a társulás tagjai a 88. § (2) bekezdés szerinti többséggel azt elhatározzák;

c) a törvény erejénél fogva;

d) a bíróság jogerős döntése alapján.”⁴⁶

a) Meghatározott időtartam letelte, törvényben meghatározott feltétel:

Megszűnik a társulás, ha azt előre meghatározott időtartamra kötötték, és ezen időtartam lejárt. Ekkor külön határozat, vagy más este hiányában, a meghatározott időtartam lejártával szűnik meg a jogi személyiségű társulás.

b) Közös megegyezés

Ezen pont alapján a társulást létrehozó önkormányzatok képviselőtestületei minősített többséggel elfogadott döntésükkel is rendelkezhetnek a társulás megszűnéséről.

⁴⁵ Balázs I.; Balogh Zs. P.; Barabás Gy.; Danka F.; Fazekas J.; Fazekas M.; F. Rozsnyai K.; Fürcht P.; Hoffman I.; Hoffmanné Németh I.; Kecő G.; Szalai é.; A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata p. 316-319.

⁴⁶ Mötvtv. 91.§

A társulási szabadság szerint nem csak létrehozhatnak társulást közös megegyezés keretében, hanem meg is szüntethetnek. Tehát közös megegyezéssel csak önkéntes társulás megszüntetésére nyílnak korlátozások nélkül lehetőségek.

c) Törvény erejénél fogva

Az Mőtv 91.§ szerint, külön törvény a társulás további egyesülés nélkül megszüntethesse. Erre azonban az Mőtv. IV. fejezete szerinti társulás megszüntetésére irányuló törvényi rendelkezés megalkotására eddig még nem került sor.

d) A bíróság jogerős döntése értelmében

Jogerős bírósági döntéssel a társulás megszüntetése elrendelhető az Mőtv. alapján, abban az esetben, ha a kormányhivatal törvényességi felügyeleti jogkörében azt észleli, hogy a társulás megalakítása nem jogszerűen történt, ebben az esetben a bíróság megállapíthatja a társulást létrehozó megállapodás jogellenességét, és a megszüntetheti a társulás működését.⁴⁷

5. Együtműködések és társulások rendszere az Európai Unió tagállamaiban

Az Európai Unió tagországainak nagy önállóságot ad a települések együtműködése terén, így az együtműködések rendkívül sokrétűek. A tagállamok nagy részében az önkéntes együtműködés mellett jogszabályban rögzített kötelező együtműködések létrehozását is előírhatja az Eu. Megállapítható, hogy ott jellemző leginkább az állami ösztönzés vagy kötelezés az együtműködésre, ahol elaprózódott az önkormányzati rendszer, illetve ahol nagy távolság van a területi és helyi szint között, s bár a társulások önálló közigazgatási szintnek nem tekinthetők, de „beékelődnek” a helyi és területi szint közé.

⁴⁷ Balázs I.; Balogh Zs. P.; Barabás Gy.; Danka F.; Fazekas J.; Fazekas M.; F. Rozsnyai K.; Fürcht P.; Hoffman I.; Hoffmanné Németh I.; Kecő G.; Szalai é.; A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata p.320-321

Első példaként *Franciaországot* említeném, ahol a magyar rendszerrel ellentétben a centralizáció a jellemző. Nicolas Sarkozy, franci elnök 2008-ban hirdette meg a helyi önkormányzati reformprogramját, mely 2010-ben elfogadásra is került, mely keretében az önkormányzatok együttműködésnek 3 fő csoportja különül el egymástól.

- A *községi társulás* keretében, az érintett önkormányzatok együtt látják el kötelező feladataikat, egybehangzó akarattal hozzák létre a társulásaikat, de ha ez nem jön létre, akár a többség kérelmére határozattal is megalapíthatják társulásukat. A település kötelező feladatai közé tartozik a területfejlesztés, a gazdaságfejlesztés, továbbá egy választott feladat ellátásáról is gondoskodnia kell. Ez lehet az oktatással, kultúrával, vagy akár úthálózat fejlesztéssel kapcsolatos feladat is, mely alapján többlettámogatásra is jogosulttá válhat.⁴⁸
- A *városi társulás*, mely a nagyváros körzetében biztosítja az összehangolt együttműködést. A nagyvárosok a legalább 300 000 lakosú központi település, és a legalább 150 000 lakosú városkörnyéket foglalja magába. A nagyvárosok körzetébe tartozó kisebb városok szinte egybeépülnek, így a nagyvárosok és a kötelezőtelepülések közösségét alkotó társulás gyakorolja az önkormányzati jogát. Feladata közé tartozik a térségfejlesztés, a településrendezés, a kommunális szolgáltatások üzemeltetése, a környezetvédelem stb. A városi társulás adókivetési jogosultsággal rendelkezik és közvetlenül jogosult állami támogatás igénybevételére.
- A 3. típus, a *kistérségi társulás*. Ezt a szervezetet az önkormányzatok hozzák létre, a társult önkormányzatok gazdaságfejlesztési, területrendezési és lakosságügyi feladatainak ellátására. Az érdekelt települések képviselő-testületei jogosultak a szervezet tanácsbeli képviselőinek helyének számát, valamint a tagönkormányzatok közötti megoszlást meghatározni. Az általuk létrehozott szervezet pénzügyi önállósággal rendelkezik, beszedi az általa nyújtott szolgáltatásokért a díjat, a részt vevő önkormányzatok

⁴⁸ http://midra.uni-miskolc.hu/JaDoX_Portlets/documents/document_14410_section_6689.pdf Letöltés dátuma : 2015.04.18.

döntésével adók beszedésére válhat jogosulttá, és önállóan külön állami támogatásban is részesülhet.

Második példaként Hollandia kétszintű közigazgatási rendszerét szeretném ismertetni, ahol a települési és megyei rendszerre különül el egymástól. A települések és a központi szint között található a településközi együttműködési terület. A közjogi együttműködés kereteit törvény határozza meg, mely kötelezi a tartományokat, hogy területeiket együttműködési övezetekre osszák. Az övezeten kívüli önkormányzatok együttműködésére a tartományi önkormányzat engedélyezése szükséges. Az együttműködés közjogi formában egyszerű megállapodás keretében jöhet létre, polgári jog szerint pedig a bejegyzett jogi személy is hozhat létre társulást, ha erre a kormánytól engedélyt kap. Az együttműködés keretében alapított szervezet hatáskörei átruházhatók. Az önkéntes együttműködésen kívül a holland jogszabály 3 féle együttműködési formára kötelezhető. Például a rendőrségek, a tűzoltóságok, a mentőszolgálatok estében ágazati jogszabályok keretében kötelező együttműködést határozhat meg a törvény. A kötelező rendszeren túl, az önkéntes rendszer az önkormányzatok közös feladatellátását vagy feladatmegosztását hivatott elősegíteni. A pénzügyi támogatás mellett, a feladatok átadásának lehetőségével is próbálják ösztönözni az önkormányzatokat, hogy a feladatellátásokra társulást hozzanak létre.⁴⁹

5.1. Az Európai Unió támogatási forrásainak rendszere

A fejlesztés és felzárkózás érdekében a tagállamok és/vagy a régiók a közös költségvetésből különféle támogatásban részesül(het)nek. E támogatások az Unió a strukturális alapjából és a kohéziós alapjából származnak.

Magyarország a rendszerváltás követő 1989-es évet követően előcsatlakozási programon keresztül részesült a Strukturális Alapból. Ilyen programok voltak, a PHARE, a SPARD, valamint az ISPA.

A Phare program forrásait gazdasági és társadalmi fejlesztésre és közösségi jogszabályok átvételére való felkészülés finanszírozására lehet fordítani.

⁴⁹ https://vtki.uni-nke.hu/downloads/Arop/vtki/Kozigvizsgak/szakvizsga%202014/2014.%20szeptember/valasztott_jegyzet/Friss_2014.11.04/SZV_Onkormanyzati_igazgatas%EF%BB%BF_print.pdf Letöltés dátuma: 2015.04.18.

Az ISPA program által az EU a tagjelöltek országok közlekedési infrastruktúrájának fejlesztéséhez és környezetvédelmi beruházásainak finanszírozásához járul hozzá.

A SAPARD program a tagjelöltek mezőgazdaságának modernizálásához, a mezőgazdasági termékek minőségének javításához, bizonyos vidékfejlesztési műveletek ellátását hivatott elősegíteni.

A 2004-ben bekövetkezett Európai Unió csatlakozást után már hivatalosan is részesülhetett ezen forrásokból. A Strukturális alap működésének fő célja, a gazdasági és szociális kohézió erősítése volt. Ennek megvalósítása érdekében célkitűzésének tekintette, a kevésbé fejlett régiók fejlettségi szintjének felzárkóztatását. Ezen célok megvalósításához vehető igénybe a Strukturális Alapok támogatását, amely 2006-ig 4 alappillérből épült fel. Ezek az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA), az Európai Mezőgazdasági Orientációs- és Garancia Alap (EMOGA), amelynek szerepét 2007-től az Európai Mezőgazdasági Alap (EMGA) valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) vette át, továbbá a Halászati Operációs Pénzügyi Eszköz (HOPE) utódjaként létrejött Európai Halászati Alap (EHA), amelyek már nem képezték részét a strukturális alapnak a 2007-et követő időszakban.

A Kohéziós Alap azon tagállamok támogatására szolgál, amelyek GNP-je a közösségi átlag 90%-át nem éri el. Az Alap támogatásait, amelyek az adott beruházás 80-85%-át fedezik, a környezetvédelem, a transz-európai hálózatok és a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére és ezáltal a tagállamok közötti gazdasági és szociális egység és szolidaritás elősegítésére lehet igénybe venni.

4. ábra Az EU regionális Politikájának finanszírozásáról 2007-ig

Forrás: Lambertné Katona Mónika, Európai szakpolitikák 3. előadás: Regionális politika 19. dia

Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA)

Első sorban az elmaradott, a gazdasági változások alatt álló és strukturális nehézségekkel küzdő régiók támogatásában játszik szerepet, célja a regionális különbségek csökkentésével és a régiók fejlesztésével elősegíteni a gazdasági és társadalmi kohéziót.

Európai Szociális Alap (ESZA)

A foglalkoztatás elősegítésének és a munkanélküliség csökkentésének egyik legjellemzőbb eszköze.

Az Európai Mezőgazdasági Alap finanszírozza többek között az export-visszatérítéseket, a közvetlen támogatásokat és a piaci intervenciókat.

Az EMVA az EU pénzügyi hozzájárulását biztosítja a különböző vidékfejlesztési programokhoz.

Sem az EMGA, sem az EMVA nem része a strukturális alapoknak 2007-től.

A tengeri halászat finanszírozása is kikerült a strukturális politikai eszköztárból, és az újonnan létrehozott – a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz helyébe lépő – Európai Halászati Alap finanszírozza tengeri halászati szektor részére nyújtott támogatásokat.⁵⁰

Társulások támogatása

A rendszerváltás idején kialakított önkormányzati rendszer a települési autonómiára, a hatalomgyakorlás új típusú formájának kialakításra törekedett. Így az 1586 tanácsot 3092 önkormányzat váltotta fel.

Napjainkban a térségi szerveződések oly módon támogatja a Kormány, hogy a kivívott önkormányzati demokrácia és autonómia ne csorbuljon. Összefogásra ösztönzi a helyhatóságokat annak érdekében, hogy, a helyi polgárok igényeihez legpontosabban igazodó, hatékony és ügyfélbarát közigazgatás jöjjön létre, amelynek kézenfekvő megoldását a társulások intézménye szolgálja.

A Kormány a közigazgatási rendszer modernizálásának alapvető irányairól szóló döntésében a következő prioritásokat határozta meg: minden állampolgár számára elérhetőek legyenek a szolgáltatások megfelelő minőségi szinten;

- mérséklődjenek az szükségtelen társadalmi és területi egyenlőtlenségek;
- a társadalmi erőforrások fejlesztése (pl. az iskolázottság, stb.) járuljon hozzá az európai uniós versenyképességünk erősítéséhez;
- a szolgáltatások színvonala a gazdaságossági szempontok szem előtt tartásával lényeges többletráfordítás nélkül erősödjön;
- legyenek biztosítottak a feltételek az uniós források maximális kihasználásához.

Az esetek döntő többségében, az Európai Unió csak abban az esetben nyújt támogatást az adott projekthez, ha a pályázó, már bizonyos önrésszel rendelkezik. Az európai uniós forrásokból megvalósuló fejlesztések önrészehez szükséges forrás biztosításban, az EU

⁵⁰<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:aXAq6dW15nMJ:https://jak.ppke.hu/uploads/articles/18367/file/EU%2520k%25C3%25B6lts%25C3%25A9gvet%25C3%25A9s%25202012.ppt+&cd=1&hl=hu&ct=clnk&gl=hu>

Letöltés dátuma: 2015.05.13.

önerő alap nyújt segítséget, a helyi önkormányzatok és társulások számára. Az Eu alap a mindenkori éves költségvetési törvényben kerül elkülönítésre, amelyre az önkormányzatok sikeres pályázat útján tehetnek szert.

Az intézményi társulás, vagy a többcélú kistérségi társulás által fenntartott bölcsődébe és közoktatási intézménybe járó gyerekek, tanulók ellátását, valamint az egyéb önkormányzati kötelező feladatellátást végző intézményekben történő feladatellátás minél magasabb színvonalon történő biztosítására igényelgető támogatás, amelyre az Eu-s források nem biztosítanak keretet.

A helyi önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások vis maior támogatást igényelhetnek a központi költségvetésből, abban az esetben, ha előre nem látható természeti, vagy más eredetű veszély következtében, az önkormányzati kötelező feladatellátást biztosító épületben, építményben, kár keletkezik, vagy védekezés válik szükségessé. Ilyen természeti veszély lehet például: az árvíz, a földrengés, a belvíz vagy a viharok. A káreseménnyel összefüggő károk helyreállítását részben, illetve a védekezési költségeket részben, vagy teljes egészében támogatás illeti meg a központi költségvetésből.⁵¹

5.2. Önkormányzatok és társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítésének támogatása

Ezen előirányzat szolgál fedezetül a helyi önkormányzat és társulása által megvalósítandó európai uniós fejlesztési célú pályázataikhoz szükséges saját forrás kiegészítésére a korábbi években megítélt és támogatási szerződésben rögzített központi költségvetési támogatásból és a 2015. évben megkötött támogatási szerződésekből adódó fizetési kötelezettségek teljesítésére.

2015. évben - a megyei önkormányzat kivételével - a pályázati úton nyújtott támogatás a vízgazdálkodási, az egyes környezetvédelmi, a szociális város rehabilitációs célú, az egészségügyi alapellátást, járóbeteg-szakellátást, valamint a bölcsődei, óvodai és általános iskolai ellátást nyújtó intézmények és belterületi közutak, kerékpárutak infrastrukturális fejlesztéséhez szükséges saját forrás kiegészítésére igényelhető,

⁵¹ <http://2010-2014.kormany.hu/hu/belugyminiszterium/onkormanyzati-allamtitkarsag/felelossegi-teruletek> Letöltés dátuma: 2015.05.02.

amelyek - a vízgazdálkodáson belül a vízrendezési és csapadékvíz-elvezetési célt kivéve
- a helyi önkormányzat, illetve társulása vagyongyarapodását eredményezheti.

2015. évben támogatást kizárólag a következő helyi önkormányzat, illetve társulása igényelhet:

„a) a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve a jelentős munkanélküliséggel sújtott települések besorolásáról szóló kormányrendeletben szereplő települések,

b) a kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendelet 3. mellékletében szereplő járások vagy 6. mellékletében szereplő térségek területén lévő települések, vagy 4. mellékletében szereplő települések,

c) a Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény (a továbbiakban: 2012. évi költségvetési törvény) 76/C. §-a szerinti, a Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: 2013. évi költségvetési törvény) 72-74/A. §-ai, illetve a Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (a továbbiakban: 2014. évi költségvetési törvény) 67-68. §-ai szerinti önkormányzati adósságátvállalásban részt nem vett vagy törlesztési célú támogatásban nem részesült települési önkormányzatok,

d) azon önkormányzatok és társulásaik, amelyek az ivóvízminőség-javító programban érintettek, ugyanezen program keretében megvalósuló ivóvízminőség-javító beruházásaikhoz,

e) önkormányzati társulások, amelyek támogatást kizárólag az a), b), vagy a c) pont szerinti feltételeknek megfelelő tagjaik által biztosítani szükséges saját forrás alapján igényelhetnek,

f) a megyei önkormányzatok.”

Magyarország európai uniós derogációs kötelezettségének határidőben történő kivitelezésére az egészséges ivóvíz-beruházásokra ígérvény adható.

A támogatásról a helyi önkormányzatokért felelős miniszter határoz. A döntés a fejlesztés teljes időszakára történik.

A nagy költségigényű ivóvíz- és szennyvízberuházásokra előleg nyújtható, melynek felhasználási határideje a tárgyévet követő év december 31-i napja.

A vissza nem térítendő támogatás folyósítására a pályázóval kötött támogatási szerződésben foglaltak szerint teljesítésarányosan történhet.⁵²

6. Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás

Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 65 település együttműködésén alapul, feladatait, működésére vonatkozó jogszabályok mellett a 2013.12.31.-én hatályba lépett Társulási Megállapodás határozza meg.

A megállapodásban résztvevő 65 település:

Alibánfa, Alsónemesapáti, Babosdöbréte, Bagod, Bak, Baktüttös, Becsvölgye, Bocfölde, Boncodfölde, Böde, Csatár, Csonkahegyhát, Csöde, Dobronhegy, Egervár, Gellénháza, Gomboszeg, Gősfá, Gyűrűs, Hagyárosbörönd, Hottó, Iborfia, Kávás, Kemendollár, Keménfa, Kisbucsa, Kiskutas, Kispáli, Kustánszeg, Lakhegy, Lickóvadamos, Milejszeg, Nagykutas, Nagylengyel, Nagypáli, Nemesapáti, Nemeshetés, Németfalu, Ormándlak, Ozmánbük, Pálfiszeg, Pethőhenye, Petrikeresztúr, Pókaszeptek, Pusztaederics, Pusztaszentlászló, Salomvár, Sárhida, Sőjtör, Szentkozmadombja, Teskánd, Tófej, Vasboldogasszony, Vaspör, Vöckönd, Zalaboldogfa, Zalacséb, Zalaegerszeg, Zalaháshágy, Zalaistvánd, Zalalövő, Zalaszentgyörgy, Zalaszentiván, Zalaszentlőrinc, Zalatárnok.

A Társulás két fő feladata a területfejlesztéssel, és a foglalkoztatással áll összefüggésben. A foglalkoztatással összefüggő tevékenységeket a Társulás által alapított és tulajdonolt Nonprofit Kft. révén végzi.

A Társulás az a települési önkormányzatok többcélú társulásairól szóló

2004. évi CVII. törvény értelmében, számos kötelező ellátandó államigazgatási feladat címzettje volt 2013.01. 01-ig. Az ezt követő 2 évben nem kaptak formális szerepet a társulások a területfejlesztési intézményrendszerben, hanem a végrehajtás, és a fenntartás szakaszában lévő feladatok kapcsán rendelkeztek ellátandó feladatkörrel.

⁵² <http://www.allamkincstar.gov.hu/hu/nem-lakossagi-ugyfelek/helyi-onkormanyzatok-felhalmozasi-celul-koltsegvetesi-tamogatasai> Letöltés dátuma: 2015.05.02.

a 2014-es évben, 3 nagyobb pályázat lezárása került sor.

Az egyik a „TÁMASZ - Szociális Hálózatfejlesztés a Határmentén” elnevezésű projekt, amely a bécsi és a burgenlandi partnerek mellett a projektet segítő stratégia és szakmai szervezetek is képviseltették magukat. A program célja a szakmai tapasztalatsere, hospice és szociális szolgáltatások ismertetése Magyarországon valamint, a házi gondozói szolgáltatások területén a az idősellátási bevált gyakorlat átadása volt.

A projektben érintett bécsi partner részéről egy szakmai, szervezet felépítési javaslat , egy képzési tematika készült, mely a projekt hosszú távú működését szolgálja.

A másik, egy TÁMOP programból kapott támogatásból megvalósuló „Kiút a hátrányos helyzetből” elnevezésű projekt volt, amely a zalaegerszegi kistérségben élő, alulképzett, szakmával nem rendelkező, vagy a munkaerőpiacon nem keresett szakmával rendelkező, többszörösen hátrányos helyzetű, a közmunka, vagy a közcélú foglalkoztatási programból ki, vagy oda be sem kerülő 18-62 év közötti, álláskeresési járadékra vagy segélyre szintén nem jogosultak körét öleli magába. Az együttműködés célja az volt, hogy a projektben résztvevők az adott térség munkaerő piaci igényének megfelelő képesítést szerezzenek, ott tapasztalatot gyűjtsenek amellyel a későbbiekben alkalmassá válnak a munkahelyeik megtartására.

A harmadik a Nárcisz projekt, volt, amely Ausztria-Magyarország határokon átnyúló együttműködési program keretében valósult meg, Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás, Zalaegerszeg Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Nonprofit Kft., Hospiz Österreich és a BFI Wein osztrák hospice szervezetek között.

A projekt 2013. március 1. és 2014. december 31. között a 22 hónap alatt az alábbi főbb tevékenységeket foglalta magába:

- Hospice irányelvek kidolgozását a zalaegerszegi járásokban

A program keretében az EU-s és osztrák szakemberek tapasztalatainak felhasználásával szolgáltatottak iránymutatást a magyar idősellátás területén, a magyar szakemberekből álló csoportnak.

- Multiplikátor és mentor képzés Zalaegerszegen
A program elevező célja, hogy az ausztriai hospice szervezet által kifejlesztett, ott már know-how-nak számító egyetemi szinten oktatott szervezetfejlesztési módszertant a magyar szakemberekkel is megismertessék.
A programban résztvevő elsősorban Zalaegerszegről, Budapestről, Sopronból, Hévízről érkező szakemberek kizárólagos jogot szereztek arra, hogy az osztrák módszertant bentlakásos intézményekben oktassák. Az oktatást 15 fő végezte el.
- Szervezetfejlesztés
A képzésen elsajátított módszertant 2 zalaegerszegi bentlakásos idősotthonban 12 hónapos fejlesztés révén az intézmény munkavállalóinak, a lakók családtagjaiknak, külső szakembereinek képzésével, szemléletmódjuk átforgalmazásával gyakorolták a szakemberek. A fejlesztést a projekt keretében kiképzett multiplikátor és mentor végzi.
- Szükségletfelmérés, megvalósíthatósági tanulmány, hospice intézmény építészeti terveinek elkészítése.
A zalaegerszegi járás területén szükséglet felismerés történt, a hospice intézmények kialakításáról. Ennek keretében felmérték a szükségleteket, az igényeket a leendőintézmény tevékenységére kihasználtságára vonatkozóan. Megvalósíthatósági tanulmány készült a létrehozandó hospice intézményre vonatkozóan. Itt rögzítésre kerültek az intézmény építésére, fenntarthatóságára, szakmai programjára, a megvalósíthatósági- bekerülési költségeire vonatkozó elvárások. Továbbá vizsgálták, hogy tényleges szükség van e a zalaegerszegi járásban az Ausztriában évek óta működő hospice házak kialakítására.
- Kampány a hospice elfogadására
A kampány során nagy figyelmet szenteltek arra, hogy a gyerekek figyelmét ráirányítsák a hospice szakemberek munkájára, a különböző betegségekre és, hogy halál és annak feldolgozása, ne számíton tabutémának. Ennek megvalósítás érdekében rendkívüli osztályfőnöki órákat tartottak az általános iskolákban és gimnáziumokban. A programban gyászterapeuták és pszichológusok is részt vettek.

2013. október 24.-én megrendezésre került a Méltóság Mezeje és Hospice Hangja városi rendezvény, majd konferencia Zalaegerszegen.⁵³

7. Pókaszeptk és térsége ivóvízminőségének javítására létrejött önkormányzati társulás vizsgálata

Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás tagjaiként, mint Pókaszeptk, Gyűrűs, Zalaistvánd, Kemendollár valamint Vöckönd Község Önkormányzatának képviselő testületei által Magyarország Alaptörvénye 32. cikk/1/ bekezdés k. pontjában, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény (Mötv) IV. fejezetében foglaltak alapján jött létre, *Önkormányzati Társulás Pókaszeptk és Térsége ivóvízminőségének javítására* néven a térség egészséges ivóvízellátásának korszerű, hatékonyabb és célszerűbb biztosítására, a 2007-2013 időszakban az Európai Regionális Fejlesztési alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós alapból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 4/2011. (I.28.) Kormányrendeletben foglaltak alapján.

A települések azért tartották szükségesnek ezen ivóvíz minőség javító beavatkozást, mivel az akkori vízbázist képező kutakból nyerhető víz ammónium, mangán és vastartalma a vízkémiai vizsgálatok alapján a 201/2001.(X.25.) Kormányrendeletben előírt határértékeket meghaladták. A vas és a mangántartalom jelentős része csapadék formájában kiválik, és a fogyasztókhöz érkező vizet zavarossá teszi, továbbá a vezetékek falán is lerakódott úgynevezett vascsapadék a hálózati víz másodlagos bakteriális elszennyeződését is előidézhette.

Preambulum:

Ezen Társulási megállapodás, elsősorban az Európai Unió szervei által elfogadott vonatkozó közösségi jogszabályokat, a KEOP (Környezet és Energetikai Operatív Program) projekt kivitelezésével összefüggő hazai jogszabályokat, a pályázati felhívást és útmutatót, továbbá az Mötv., az Államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.), a számvitelről szóló 2000.évi C. törvény (Számv.tv.) a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény továbbiakban a VGTV., és az e törvények végrehatásával

⁵³ Előterjesztés Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 2014. december 10-i ülésére

összefüggő egyéb jogszabályok, illetve a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit tartják szem előtt.

A dokumentum ezen részében a Társulás tagjai rögzítik hogy a jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati Társulásukat szabad elhatározásukból, egyenjogúságuk tiszteletben tartásával, a kölcsönös előnyök és az arányos teherviselés függvényében hozzák létre, a Tagok települési feladatainak hatékonyabb, célszerűbb megoldására.

A Társulás neve, székhelye, működési területe, a társulás időtartama valamint a társulás jogállása

A Társulás teljes neve: Önkormányzati Társulás Pókaszeptk és Térsége ivóvízminőségének javítására.

Rövidített neve: PÓKAKEOP Ivóvízminőség-javító Társulás

Székhelye: 8932 Pókaszeptk, arany János u. 6.

Székhely(gesztor) önkormányzat megnevezése: Pókaszeptk Község Önkormányzata

Működési területe: A társult települések közigazgatási területe

Törvényességi felügyelet ellátó szerv: Zala Megyei Kormányhivatal

A Társulás időtartama: Határozatlan időre szól, de legalább a KEOP projekt beruházási szakaszának teljes befejezéséig és az azt követő öt éves fenntartási időszakra jött létre.

A Társulás jogállása: Az Möt.v.87.§-ában rögzített rendelkezések alapján, a Társulás önálló jogi személy, működése során, a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A Társulásra átruházott önkormányzati

feladat és hatáskörök :

A társulás tagjai az Möt.v.13.§-ában , illetve a Vízgazdálkodásról szóló 1995.évi LVII.tv.-ben meghatározott kötelezően ellátandó vízgazdálkodási feladatok közül, a Társulásra ruházzák át:

- a települések lakott területén az ivóvíz minőségű vízre vonatkozó előírásoknak megfelelő ivóvízellátására valamint,
- a KEOP projekt keretében megvalósuló és a Társulás tulajdonába kerülő vízi közművek működtetésére irányuló, üzemeltetési szerződések megkötésének feladatát.

A Társulás gazdálkodásának vagyona

A Társulás gazdálkodására az Áht., az államháztartásról szóló tv. végrehajtásáról kiadott 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelet és a Számviteli törvény előírásai tartandók szem előtt.

A Társulás pénzeszközeit a Pókaszpetk Község Önkormányzata által megjelölt pénzforgalmi számlavezetőjénél jelen esetben az OTP BANK-nál nyitott bankszámlájánál kezeli.

A társulás nevében a kötelezettségvállalásra, utalványozásra a Társulási Tanács elnöke, az ő hiányában pedig az elnökhelyettese jogosult.

A Társulás működésének költségvetési forrása:

A Társulás tagjai a Társulás, mint költségvetési szerv működésének forrásait saját költségvetésükből, lakosságszám-arányosan biztosítják, a gesztorként eljáró önkormányzaton keresztül, mely jelen esetben Pókaszpetk Község Önkormányzata . Az éves működési célú támogatási igényről és az egyes Tagokat terhelő befizetési kötelezettségekről a Társulási Tanács az adott költségvetési évet megelőző év december

15. napjáig, határozattal dönt. Ezen határozat alapján, a gesztorként eljáró önkormányzat legkésőbb az adott költségvetési év január 10. napjáig, írásban értesíti a Tagokat a következő évi befizetési kötelezettségeikről és azok esedékességéről.

A KEOP projekt keretében megvalósuló/beszerzésre kerülő vagyon és annak tulajdonjoga:

A települések bizonyos részein problémát jelentettek a már meglévő elavult, horgonyzott csőből készült bekötővezetékek és szerelvények valamint az azbesztcement gerincvezetékek megléte, melyek felújításra szorultak.

A KEOP projekt keretében, Tagok az alábbi létesítmények megvalósítását, és eszközök beszerzését tervezték:

- 2 db új kút fúrása 150 m talpmélységgel, szűrőberendezések beépítésével
- két nyomásfokozó szivattyúegység telepítése, kezelőépületek építése
- 45 db tolózár cseréje
- 335 m azbesztcement cső cseréje

A beruházás során valamennyi Tag a pályázat kiírása, a jelen Társulási Megállapodás, valamint a megkötendő Támogatási Szerződés feltételeinek keretében valósítható meg a hálózati rekonstrukció.

A Tagok a szükséges önrészt részben a 2009.évi teljes vízfogyasztásuknak megfelelő arányban határozták meg, melyet a Társulási Megállapodás 1. számú mellékletében rögzítettek.

A KEOP projekt keretében megvalósításának és működtetésének finanszírozási formái:

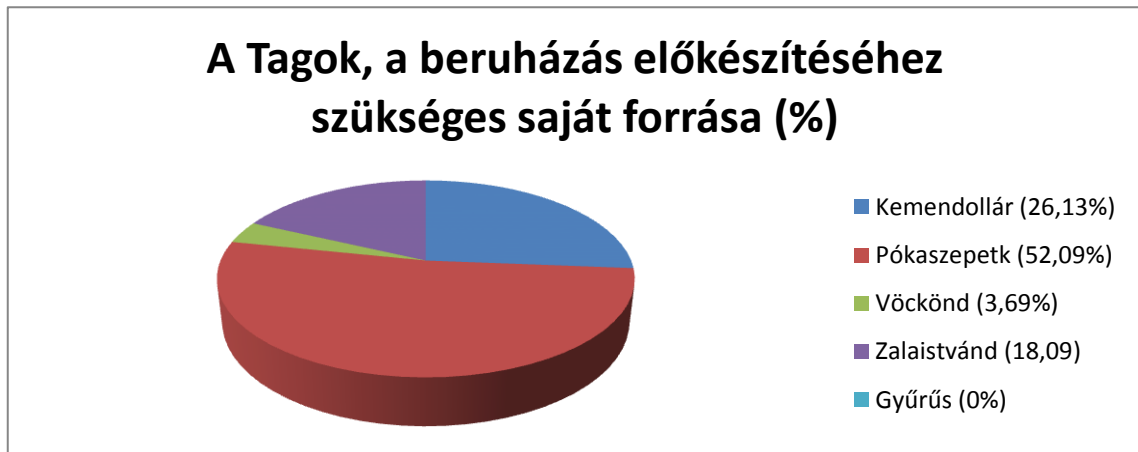
5.ábra: A beruházás II.ütem előkészítésének költsége:

Forrás (Bruttó)	Ft	%
I. saját forrás	-	-
I/1. a támogatást igénylő hozzájárulása (önerő)	2.030.700. -	15
I/2. partnerek hozzájárulása (idegen forrás)	-	-
I/3. bankhitel (idegen forrás)	-	-
II. egyéb támogatás: (EU Önerő alap)	-	-
III. a támogatási konstrukció keretében igényelt támogatás	11.507.300.-	85
Összesen	13.538.000.-	100

A Tagok, a beruházás előkészítéséhez szükséges saját forrást, valamint a nem elszámolható Áfa részt 3.384.500 Ft-külön testületi döntés alapján saját költségvetési rendeleteiben biztosítják a következő szerint:

6.ábra: A Tagok, a beruházás előkészítéséhez szükséges saját forrása

Forrás: saját ábra: Társulási Megállapodás Alapján

„A tagok kötelezettséget vállaltak arra vonatkozóan, hogy a beruházások ütemében az önerő forrását a Társulási rendelkezésére bocsátják. Amennyiben elmulasztják a Tagok Társulás Elnökének írásbeli értesítésében foglalt határidőre az esedékes önerő használatra bocsátását, a Társulás Székhely Önkormányzata a fizetési határidőt követő 15. naptól a fizetési kötelezettséget nem teljesítő önkormányzat által a pénzforgalmi szolgáltatójának adott felhatalmazás alapján beszedési megbízás benyújtására jogosult.”

A felhatalmazás bank által aláírt egy példányát, a tagok kötelesek a projektirodának adni, mely jelen esetben a Társulás, mivel ő látja el KEOP program keretében a projektgazdai feladatokat.

Tagok elfogadják, hogy amennyiben valamely önkormányzat az adott megállapodásban vállalt fizetési kötelezettségeit határidőben és felhívásra nem teljesíti, az esetben kötelezett késedelembe esnek, és a késedelembe esés időpontjától kezdve a Ptk. megfelelő rendelkezései szerint köteles a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni. A kamatfizetési kötelezettség beáll akkor is, ha a kötelezett késedelmét kiegyenlíti.

Tagok megegyeznek abban, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, a saját forrás részbeni biztosítása céljából pályázatot nyújtanak be az EU önerő Alap támogatásra, amelynek elnyerése esetén, a fenti saját forrás összegét jelen megállapodás módosításával kötelesek megtéríteni.

A projekt működtetésének finanszírozása

Tagok rögzítik, hogy a KEOP projekt működtetésének forrását a Társulás jelen megállapodás IV. fejezete szerinti közszolgáltatásokból származó bevétel biztosítja, a KEOP projekt költség haszon elemzésében meghatározott díjtételek és a projektből származó kalkulált jövedelem alapján A közszolgáltatási tevékenységből származó bevétel, a projekt fenntartható működtetése mellett, fedezet kell biztosítson a KEOP projekt során megvalósuló/beszerzésre kerülő vízi közművek felújítására, újrapótlására, rekonstrukciójára is, a projekt költség haszon elemzésében meghatározott ütemterv szerint.⁵⁴⁵⁵

Megállapítás

Az Európai Unióhoz való csatlakozás következtében, a Csatlakozási Szerződés, bizonyos határidőket állított, például a hazai ivóvíz minőségének javítása kapcsán is. Ezen feladat kör hatékony teljesítésére jöttek létre az ivóvízminőség-javító KEOP pályázatok, amelyeket mindazon társulások vehettek igénybe, ahol a közműves vízellátás keretében szolgáltatott ivóvízminőségének javítására, az előírt vízminőség biztosítására irányuló fejlesztések előkészítése, illetve megvalósítása történik. A pályázók köre a

- helyi önkormányzatok,
- a helyi önkormányzatok társulásai,
- a Magyar Állam felhatalmazása alapján saját szervezet és helyi önkormányzatok
- valamint a Magyar Állam felhatalmazása alapján saját nevében eljáró, az állam többségi tulajdonában lévő Zrt.

⁵⁴ Önkormányzati Társulás Pókaszeptek és Térsége ivóvízminőségének javítására
TÁRSULÁSI MEGÁLLAPODÁS V. fejezet 3.rész1.pont Keltezés:Pókaszeptek, 2014.augusztus 28.

⁵⁵ http://palyazatportal.hu/adatbazis/files/KEOP130ivoviz_felh.pdf Letöltés dátuma: 2015.05.23.

Ezen estben az öt település Zalaistvánd, Pókaszeptk, Kemendollár, Vöckönd és Gyűrűs községek is vállalták a megállapodásban, hogy olyan önkormányzati társulást hoznak létre, amely képes a hatékony feladatellátás érdekében, arra törekedni, hogy a társulás ne csak a jelenlegi helyzetben próbálja orvosolni a problémát, hanem elsősorban hosszú távon megvalósuló feladatellátásra törekedjen, melynek elengedhetetlen feltétele, hogy a társulás a következő 5-10 évben saját finanszírozását el tudja látni. A konstrukció keretben a projekt megvalósítására a 2007-2013 közötti időszakban 138,18 milliárd forint áll rendelkezésre.

Az elszámolható kiadásokra a egységesen 85% támogatás igényelő, mely jelen estben 11.507.300 Ft vissza nem térítendő támogatást jelentett . A projekt pénzügyi elszámolása napjainkban még folyamat alatt van .

8. A Zalaegerszegi Kistérségekért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft

Tóth András Pókaszeptk polgármesterét kértem meg, hogy több mint 10 évre kiterjedő szakmai tapasztalatával mondjon véleményt a Többcélú Kistérségi Társulás egyik tagjaként a jelenlegi helyzetről.

Elmondása szerint a Kistérségek nagyon nehéz helyzetben vannak napjainkban, mivel egyre csökken az igényelhető normatívák köre. Jelen helyzetben minden kistérségi társulás az operatív támogatások kiírását lesi, amelynek azonban nagyon minimálisra csökkent a száma.

A Kistérségi Társulások nehézségének ismertetése kapcsán szeretném ismertetni a következő részben a Zalaegerszegi Kistérségekért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.(továbbiakban Zalaegerszegi Kistérségért Nonprofit Kft illetve NKFT) helyzetét

.

A Zalaegerszegi Kistérségért Nonprofit Kft-t 2007-ben alapította Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás a térségben a pályázati források hatékonyabb kihasználása érdekében ennek kapcsán Nonprofit Kft. a társulásban résztvevő önkormányzatokat segítette a különféle pályázatok írásban.

Számos nyertes pályázat került ki az NKFT-től., például

- „MALOM térségi foglalkoztatási paktum”, mely a munkaerőpiaci helyzetfeltárás készítésére, valamint fórumok, képzések megtartására szolgált. A program keretében 3 fő heti 40 órás foglalkoztatására adódott lehetőség.
- „ Kiút a Hátrányos helyzetből”projekt melynek kapcsán az Életút Iroda által mely 2012 júniusában jött létre, álláskereső klub kialakításával. Hasonlóan a Malom térségi foglalkoztatási paktumhoz, itt is 3 fő heti 40 foglalkoztatására nyúlt lehetőség a projekt kapcsán.

2014 februárjában a tevékenységüket segítő program azonban véget ért, így a Kft. megpályázta a város önkormányzatnál a mini projekt alapot, melynek elnyerésével további 6 hónapon keresztül tudták biztosítani a fennmaradásukat. Itt nem csak a munkakeresésben segédkeztek az igénybevevőknek, hanem képzési lehetőségeket is ajánlottak, továbbá segédkeztek az önéletrajz írásban is. Az önkormányzatoknál közfoglalkoztatásban foglalkoztatott személyek részére, munkavédelmi illetve balesetvédelmi tájékoztatást is tartottak, közel 100 ember számára.

A Kistérség i munkaszervezet és a Nonprofit Kft. szakembergárdája 2005-2014 között összesen 1.287.936.687 Ft összegű fejlesztési támogatást nyert el a térség 65 önkormányzata számára. Ezen időszak alatt 79 benyújtott pályázatból 60 db sikerrel zárult, ami 75%-os arányt jelent.

Nyertes közös pályázatok között szerepel továbbá a teljesség igénye nélkül:

- Közmunkaprogramok –több mint 600 fő foglalkoztatása
- Norvég Alap egészségmegőrző pályázat
- NYDOP-2008-5.1.1 Szociális infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése (ROP)
- CÉDE Közfoglalkoztatási eszközök településeknek
- AT-HU pályázatok
- Főzőkonyha Tófejen pályázat
- TÁMOP pályázatok

Az idei évben kiírt pályázat mértéke nem fedezi a várható kiadásokat, így már most is 7.986.000 Ft forrás hiányzik a fennmaradáshoz. A Nonprofit Kft.-t terheli továbbá 2015. november 30.-ig a PAKTUM 2010. TÁMOP 1.4.4. pályázata, így nagy szükség lenne bevételi forrásokra, azonban új pályázatok kiírása csak ősszel várható, amelyből legkorábban 2016. év elején folyhat be bevétel.

Az NKFT pénzeszközei mára teljesen elfogytak, az április, illetve a május hónap kiadásait a Társulástól kapott 1.900.000 Ft kölcsönből fedezte.

Ezen likviditási probléma miatt, a Zalaegerszegi Kistérségért Nonprofit Kft.-vel kapcsolatban a Többcélú Kistérségi Társulás, az alábbi lehetőségeket látja a közeljövőre vonatkozóan:

- felmerült a lehetőség, hogy az önkormányzatok megvennék a Zalaegerszegi Kistérségért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. tulajdonrészét. Erre a 65 érintett településből 31 jelezte, hogy szeretné tulajdonossá válni, azonban amikor értesültek arról, hogy nincs fedezet a működési költségek finanszírozására sem, visszaléptek a tulajdonrész megvásárlásának lehetőségével,
- másik alternatíva, hogy a Kistérségi Társulás üzemeltetné tovább a Nonprofit Kft.-t, azonban ez azt jelentené, hogy a Kistérségi Társulásnak kellene továbbfoglalkoztatni, a 3 foglalkoztatás alatt álló személyt, akiknek éves szinten 8 órában történő alkalmazása 15.119.000 Ft. többlet költséget jelentene az új tulajdonosi kör számára. Mivel azonban az NKFT.-nek 2015. évben eddig nem volt bevétele, továbbá a 2016. évi bevételei is bizonytalanok, a kiadásai jelentősen meghaladják bevételeit, működése veszteséges, a Többcélú Kistérségi Társulás sem vállalta az üzemeltetéssel járó terhet.
- a legkézenfekvőbb lehetőséget tehát a végelszámolással történő megszüntetést jelentené.

A végelszámolás a társaság tevékenységnek teljes megszüntetést jelentené. Ez egy olyan eljárás, amelynek során a végelszámoló a társaság vagyoni helyzetét felméri, követeléseit behajtatja, tartozásait kiegyenlíti, jogot érvényesíti, kötelezettségeit teljesíti, vagyoni eszközeit pedig értékesíti szükség szerint. A végelszámolás tárgyát mindazon a vagyona képezi a cégnek, amely a végelszámolás időszakában a Kft. vagyonát képezte.

56

Tóth András elmondása szerint azonban ez sem egyszerű folyamat. Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 2. sikertelen ülést tudhat maga mögött, ahol a minőségi többség hiánya miatt az ülés határozatlanképsége következtében eddig nem tudtak döntésre jutni.

⁵⁶ Előterjesztés Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 2015. május 21-i rendkívüli ülésére

9. Összefoglalás

Az 1990. évi LXV. törvény, nagy önállóságot adott a települések kezébe, ezzel lehetőséget biztosítva, hogy önállóan is önkormányzatokat alakítsanak, melynek következtében nagymértékben megnőtt az önkormányzatok feladatellátása, azonban az egyre elterjedő aprófalvas településszerkezet kialakulása során, a csökkenő állami támogatások miatt nem volt gazdaságos a önkormányzatok üzemeltetése.

2004.-ben a Többcélú Kistérségi Társulások megalakulásával az egyes települések összefogásával magasabb színvonalon történő, hatékonyabb feladatellátás valósult meg, melyhez jelentős állami támogatás tartozott. Az akkori költségvetési törvény 8-as számú melléklete alapján ezen kistérségi társulás tagjai számos kiegészítő normatívában részesültek, mint a kistérségi tagintézmény támogatás, a bejáró gyerekek után járó támogatás azonban az évek folyamán mind megszűnt.

2011. évi törvény változás, már korlátozta az önkormányzatok feladatellátását. A korábbi Ötv. kiterjedt feladatköre helyett, a Möt. a területfejlesztési és vidékfejlesztési feladatok ellátását helyezte előtérbe. Számos olyan projekttel találkoztam, amely a foglalkoztatást illetve a települések komfortfokozatát hivatott javítani. Ezen projektek kapcsán létrejövő társulások, azonban csak abban az esetben képesek hosszú távon fennmaradni, ha képesek önfenntartásra is.

Ígyen településfejlesztési célból jött létre az Önkormányzati Társulás Pókaszeptek és Térsége ivóvízminőségének javítására.

Sok esetben fordult elő, az is, hogy bár az EU támogatást nyújtana adott település számára, az azonban nem képes kigazdálkodni a pályázat igénybeviteléhez szükséges önrészt, vagy épp ezen önrész fedezése kapcsán adósodik el.

A dolgozat írása közben rendelkezésemre álló adatok által, megállapíthatom, hogy az önkormányzati társulások mai kialakulása hosszú folyamat eredménye. Az önkormányzati társulások számára a fennmaradást továbbra is az Európai Unió által befolyt támogatások szolgálják nagyrészt, ezzel szemben a Kistérségi Társulások jelenlegi helyzetét nagyban nehezítik az egyre csökkenő állami normatívák melyek nem teszik érdekeltté az egyes településeket, hogy csatlakozzanak ezen társulási formához.

A dolgozatban ismertetett Zalaegerszegi Kistérségekért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. példája is mutatja, hogy az önkormányzatoknak nem érdeke ezen társulás tagjának lenni, hiszen a kezdetben megpályázható projektek száma nagyon minimálisra csökkent. Az önkormányzatoknak a nehéz gazdasági helyzetben, érdekévé vált, hogy saját társulások által lássák el a pályázatok benyújtásával kapcsolatos teendőket, ez is azt mutatja, hogy a Nonprofit Kft. pályázati segítségyújtására egyre csökkent az igény, míg nem a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás a Kft. végelszámolással történő megszüntetését látja indokoltnak, azonban a települések részéről való érdektelenséget a határozatképesség hiánya is jól szemlélteti.

Irodalomjegyzék:

Szakirodalom:

1. Balázs István.; Balogh Zsolt. Péter.; Barabás Gergely.; Danka Ferenc.; Fazekas János.; Fazekas Marianna.; F. Rozsnyai Krisztina.; Fürcht Pál.; Hoffman István.; Hoffmanné Németh Ildikó.; Kecső Gábor.; Szalai Éva: A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata; Budapest: hvgorac Lap és Könyvkiadó Kft. 2014. ISBN:978 963 258 227 6
2. Balázs István: Önkormányzati kézikönyv A települési és területi önkormányzatoknak Budapest, HVG-ORAC Lap és Könyvkiadó Kft., 2000, ISBN:963 9203 73 4
3. Előterjesztés Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 2014. december 10-i ülésére
4. Előterjesztés Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás 2015. május 21-i rendkívüli ülésére
5. Pap Norbert: Kistérségfejlesztés; Pécs; a pécsi Direkt Kft. Alexandra Kiadója; 2007 ISBN:978 963 369 049 9
6. Stecné Barati Izabella Önkormányzati politika és finanszírozás. p.:7.-11.
7. Szakértői tanulmány:Kistérségi Közigazgatás; Budapest: Magyar Közigazgatási Tanszék; 2003. ISBN:963 9395 11 0
8. ÚTMUTATÓ a KEOP 1. prioritásba tartozó projektek megvalósítására létrehozott, gesztor önkormányzat vezetésével működő, jogiszemélyiséggel nem rendelkező önkormányzati társulások -Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX.törvényben szabályozott - átalakulásával kapcsolatos egyes kérdésekről
9. Önkormányzati Társulás Pókaszeptk és Térsége ivóvízminőségének javítására

TÁRSULÁSI MEGÁLLAPODÁS V. fejezet 3.rész1.pont

Keltezés:Pókaszeptk, 2014.augusztus 28.

10. Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás Megállapodása

Internet:

1. Nemzeti Közszolgálati Egyetem: Közigazgatás Szakvizsga; Önkormányzati igazgatás; Jegyzet
http://vtki.uni-nke.hu/uploads/media_items/onkormanyzati-igazgatas-tankonyv2013.original.pdf Letöltés dátuma:2015.03.24.
2. Kistérség
<http://hu.wikipedia.org/wiki/Kist%C3%A9rs%C3%A9g> Letöltés dátuma:2015.03.24.
3. Hadmérnök Elektronikus Magazin IV. Évfolyam 3.szám- 2009. szeptember
Előházi Zsófia: A helyi önkormányzatok kialakulása a rendszerváltó Magyarországon
http://hadmernok.hu/2009_3_elohazi.pdf Letöltés dátuma:2015.04.01
4. A hatósági igazgatási és az intézményi társulás, a társult képviselő-testület
http://penzugysziget.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=2510:32tetel&catid=293&Itemid=398 Letöltés dátuma:2015.04.05.
5. A polgármesteri hivatal, a körjegyzőség, a megyei közgyűlés hivatala jogállása, tevékenysége
http://penzugysziget.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=2509:31tetel&catid=293&Itemid=398 Letöltés dátuma:2015.04.07.
6. NUTS rendszer
<http://www.terport.hu/fogalomtar/nuts-rendszer> Letöltés dátuma:2015.03.24.

7. A területfejlesztés és területrendezés törvényi szabályozásának változása
<http://www.kormanyhivatal.hu/download/e/ce/20000/1%20A%20ter%C3%BCletfejleszt%C3%A9s%20%C3%A9s%20ter%C3%BCletrendez%C3%A9s.pdf>
Letöltés dátuma:2015.04.24.

8. http://egtc.kormany.hu/?_preview=401ce8cc-e0af-b709-527e-00004ed678c0
Letöltés dátuma:2015.05.04.

9. Európai Területi Tanács
<http://klik.gov.hu/gyik> Letöltés dátuma: 2015.05.01.

10. Támasz Alapszolgáltatási intézmény
<http://www.szocetamasz.hu/Szolgalatasok> Letöltés dátuma. 2015.05.01.

11. Társulási megállapodások felülvizsgálata
<http://www.kormanyhivatal.hu/download/4/77/a0000/T%C3%A1rsul%C3%A1si%20meg%C3%A1llapod%C3%A1sok%20fel%C3%BClvizsg%C3%A1lata.pdf>
Letöltés dátuma: 2015.05.13.

12. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100189.TV Letöltés dátuma:2015.05.14.

13. Magyarország helyi önkormányzatai
<https://opac.uninke.hu/webview?infile=&subj=8963&source=webvd&cgimime=application%20Fpdf%0D%0A> Letöltés dátuma:2015.05.14.

14. A helyi önkormányzatok társulásai
<http://www.kormanyhivatal.hu/download/f/08/90000/A%20helyi%20%C3%B6nkorm%C3%A1nyzatok%20t%C3%A1rsul%C3%A1sai%20%C3%8Dr%C3%A1sv%C3%A9dett%20Kompatibilit%C3%A1si%20m%C3%B3d.pdf> Letöltés dátuma:2015.04.10.

15. Az Eu költségvetési szabályozása

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:aXAq6dWl5nMJ:https://jak.ppke.hu/uploads/articles/18367/file/EU%2520k%25C3%25B6lts%25C3%25A9gvet%25C3%25A9s%25202012.ppt+&cd=1&hl=hu&ct=clnk&gl=hu>

Letöltés dátuma: 2015.05.13.

16. Helyi önkormányzatok

<http://2010-2014.kormany.hu/hu/belugyminiszterium/onkormanyzati-allamtitkarsag/felelossegi-teruletak>

Letöltés dátuma: 2015.05.02.

17. Helyi önkormányzatok felhalmozási célú költségvetési támogatásai

<http://www.allamkincstar.gov.hu/hu/nem-lakossagi-ugyfelek/helyi-onkormanyzatok-felhalmozasi-celu-koltsegvetesi-tamogatasai>

Letöltés dátuma: 2015.05.02.

18. A települési önkormányzatok társulásai

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Telepulesgazdasagtan/ch11s02.html

Letöltés Dátuma: 2015.05.21.

19. Önkormányzatok választások után, választások előtt

<http://www.arsboni.hu/onkormanyzatok-valtozasok-utan-valasztasok-elott.html>

Letöltés dátuma:2015.04.24.

20. Az új Möt. magyarázata

http://www.hvgorac.hu/sites/portal/Default.aspx?page=journal&article=interju_hoffman_istvan.htm

Letöltés dátuma:2015.04.24.

Törvény:

1. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXXV. törvény
2. A helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény
3. 2004. évi CVII. törvény a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról
4. 2011.évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

Ábrajegyzék:

1. *ábra: Régiók, megyék, statisztikai kistérségek*
2. *ábra: Statisztikai térszerkezet*
3. *ábra NUTS szintek Magyarországon 2013*
4. *ábra Az EU regionális Politikájának finanszírozásáról 2007-ig*
5. *ábra: A beruházás II.ütem előkészítésének költsége:*
6. *ábra : A Tagok, a beruházás előkészítéséhez szükséges saját forrása*

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Marcsák Debra..... büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei. A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam. Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Zalaegerszeg, 2015. 05. 26.....

Marcsák Debra
hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

Az önkormányzatok társulási lehetőségei és szerepük a gyakorlatban

Marcsák Debóra
Nappali tagozat/ Közzolgálati szak

Hazánkban elterjedt önkormányzati társulási rendszer mai kialakulásához nehézkes törvényi szabályozáson keresztül vezetett az út.

Az 1990. évi LXXV. törvény bár nagy önállósággal ruházta fel az önkormányzatokat, az alacsony népességszámú települések nem voltak képesek az számtalan feladat önálló ellátására.

Az 1997. évi CXXXV. törvény már konkrétan meghatározta az egyes társulások megállapodásának típusát, amelyek közül az önkormányzatok választhatták ki számukra a legkedvezőbbet.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás következtében, került sor az Többcélú Kistérségi Társulások létrehozására, mely az kötelezővé tette települések számára meghatározott esetében az egymással történő társulást.

A törvény megalkotó olyan összehangolt munka megvalósításra törekedtek, ahol elsősorban a legmagasabb szintű szakmai feladatellátás biztosítása volt a cél.

Rögzítették a létrehozásra, a szervezet felépítésre a feladatellátásra , továbbá a gazdálkodásra vonatkozó kötelezettségeket.

Az aprófalvas települések további terjedése ,és a feladatkörök nehézkes ellátása miatt azonban, szükségessé vált egy teljesen más szabályozási rendszer kialakítására, így jött létre a 2011. évi CLXXXIX. törvény , mely Möt. néven vált ismerté a köztudatban.

Mivel az önkormányzatoknak az átruházott feladatok szempontjából lehetőségük volt, a kötelezően ellátandó feladatok mellett, önként vállalt feladatok ellátására is, sok esetben ez a kötelezően ellátandó feladatok rovására ment. Ez a törvény szakított az eddigi szabályozási hagyományokkal, korlátozta az önkormányzati feladatköröket, és a kötelező feladatállást helyezte központba, ezen belül pedig a terület és térségfejlesztést tartotta kiemelkedően fontosnak.

A törvény az önkormányzatok legfőbb döntéshozójának a képviselő testületet nevezte meg, melynek ellensúlyát a település polgármestere jelentette.

Az MÖtv. helyi önkormányzatokra vonatkozó részében nem szüntette meg, sem a többcélú, sem bármely más formában működő társulást, viszont kötelező felülvizsgálatra kötelezte valamennyi társulást, melyet 2013. 06.30.-ig kellett elvégezni.

Dolgozatomban röviden kitértem a Európai Unióban elterjedt társulási rendszerekre, ahol Franciaországot, és Hollandiát ismertettem bővebben, melyek szabályozási rendszere nagyban eltér a hazánkban lévőtől.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás következtében, hazán számos EU-s támogatásra vált jogosulttá, melynek fő célja a kevésbé fejlet régiók felzárkóztatása. fontos szerepet kaptak itt is a területfejlesztéssel kapcsolatos projektek. Ennek kapcsán jött létre például az öt település Zalaistvánd, Pókaszeptek, Kemendollár, Vöckönd és Gyűrűs községek megállapodása keretében a PÓKAKEOP Ivóvízminőség-javító Társulás, melynek megállapodásán keresztül próbáltam ezen társulást formálisan bemutatni

A dolgozat végére, a számtalan fejlesztés és támogatás mellett, a problémást oldalra is szerettem volna fényt vetni. Itt példaként a Zalaegerszegi Kistérségekért Fejlesztési és Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. hoztam, mely nem volt képes önfenntartásra, így likviditási problémák miatt végelszámolásra került.